

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

EKOLOJİK SİSTEM KURAMI TEMELLİ OKUL
GÜVENLİĞİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

İlyas ASLANTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIRŞEHİR – 2018

©2018-İlyas ASLANTÜRK

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

EKOLOJİK SİSTEM KURAMI TEMELLİ OKUL
GÜVENLİĞİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

ECOLOGICAL SYSTEM THEORY DEVELOPMENT OF
A BASIC SCHOOL SAFETY MEASUREMENT

Hazırlayan
İlyas ASLANTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Nuri BALOĞLU

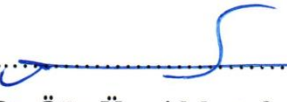
KIRŞEHİR -2018

KABUL VE ONAY

Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi İlyas ASLANTÜRK tarafından hazırlanan “Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeğinin Geliştirilmesi” adlı tez çalışması 04.07.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından oybirliği / oy çokluğu ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman (İmza)
Doç. Dr. Nuri BALOĞLU

Üye..... (İmza)
Dr. Öğr. Üyesi Sadık Yüksel SIVACI

Üye..... (İmza)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILINÇ

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

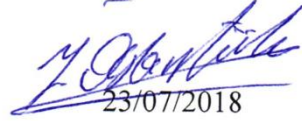
.../.../20..

(İmza)
Doç. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

23/07/2018

İlyas ASLANTÜRK

ÖZET

EKOLOJİK SİSTEM KURAMI TEMELLİ OKUL GÜVENLİĞİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Hazırlayan : İlyas ASLANTÜRK

Danışman : Doç. Dr. Nuri BALOĞLU

2018 – (viii + 85)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Jüri

Doç. Dr. Nuri BALOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Sadık Yüksel SIVACI

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILINÇ

Bu çalışma ile Bronfenbronner'in Ekolojik Sistem Kuramı temeline dayalı bir okul güvenliği ölçeği geliştirilmeye çalışılmıştır. Ekolojik Sistem Kuramı bireyin etrafındaki Mikrosistem, Mezosistem, Ekzosistem, Makrosistem ve Kronosistem katmanlarından oluşmaktadır. İlk olarak Çalışma kapsamında birey üzerinde etkisi bulunan bu altı katmana ilişkin toplam 113 maddeden oluşan bir taslak ölçek hazırlanmıştır. Taslak ölçek beş adet uzmanın görüşüne sunulmuş ve madde sayısı 101'e düşürülmüştür. 101 maddelik uygulama ölçeği ilkökul, ortaokul ve liselerde görevli toplam 544 öğretmen üzerinde uygulanmıştır. Veriler SPSS 22 paket programıyla analiz edilmiştir. 101 maddeli taslak ölçeğin yapı geçerliğini araştırmak için Açıklayıcı Faktör Analizini yapılmıştır. Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) katsayısı ,899 olarak bulunmuştur. Barlett küresellik testi sonuçları ölçeğin faktör analizine uygun olduğunu göstermiştir. Ölçekte yer alan maddelerin ayırt edicilik gücünün hesaplanması için %27'lik alt grup ve %27'lik üst grup ortalamaları farkına dayalı t-testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar maddelere ait değerlerin anlamlı olduğunu göstermiştir. Madde analizi sonuçları madde yüklerinin ,351 ile ,712 arasında olduğunu, madde toplam korelasyonu ise her bir maddenin ölçeğin bütünsel yapısı ile uyumlu olduğunu göstermiştir. İlk analiz sürecinde Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları 101 maddeli ölçek yapısının 19 faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Faktör analizlerinin son aşamasında ölçekteki 40 madde elenmiştir. 61 maddeli ve 12 faktörlü ölçek yapısı elde edilmiştir. Ölçeğin faktör yükleri ,574 ile ,899 arasında değişmektedir. Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı ,967 olarak bulunmuştur. Araştırma sonuçları ilgili literatür temelinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik Sistem Kuramı, Okul Güvenliği, Öğretmenler

ABSTRACT
ECOLOGICAL SYSTEM THEORY DEVELOPMENT OF A BASIC
SCHOOL SAFETY MEASUREMENT
M.Sc.Thesis

Preparer : İlyas ASLANTÜRK

Advisor: Doç. Dr. Nuri BALOĞLU

2018 – (viii + 85)

Kırşehir Ahi Evran University Institute of Social Sciences
Department of Educational Sciences
Jury

Assoc. Prof. Dr. Nuri BALOĞLU

Asst. Prof. Dr. Sadık Yüksel SIVACI

Asst. Prof. Dr. Mustafa KILINÇ

The aim of this study was to develop a scale of school security in the base of Bronfenbronner's Ecological System Theory. Ecological System Theory is composed of Organism, Microsystem, Mesosystem, Exosystem, Macrosystem and Kronosystem layers. In the study, a draft scale consisting of 113 items of these six dimensions was first prepared. The draft scale was presented to five experts and the number of items in the measure was reduced to 101. The 101-point scale was applied to 544 teachers working at the primary, secondary and high schools. The data were analyzed with SPSS 22 packet views. An Exploratory Factor Analysis was conducted to investigate the validity of the 101-item inventory structure. The Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) coefficient was found to be 899. The results of the Barlett sphericity test showed that data fit the factor analysis of the scale. For the computational power of pressure in the inventory, you will notice a 27% subgroup and a 27% upper group average. The results obtained indicated that the values of the items were meaningful. The results of the item analysis were consistent with the overall structure of item loads, item total correlation between 351 and 712. The first analysis results of the exploratory factor analysis indicated 19 factor structures. In the last factor analysis, 40 items were removed from the scale. Inventory structure with 61 items and 12 factors was obtained. The factor loadings of the inventory vary between 574 and 899. Cronbach's Alpha reliability is 967. The results of the research are discussed on the basis of the relevant literature.

Keywords : Ecological System Theory, School Security, Teachers

ÖNSÖZ

Bu çalışmada Ekolojik Sistem Kuramında yer alan katmanlara uygun bir Okul Güvenliği Ölçeği geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında geliştirilen ölçeğin okullarda güvenlik haritası çıkarabilmede işe yarayacağı düşünülmektedir. Bu yönüyle ölçeğin öğretmenlere, okul idarecilerine ve diğer tüm eğitim paydaşlarına yol gösterici bir niteliğe sahip olduğu söylenebilir. Çalışmanın, geleceğinin mimarı olan çocuklarımızın ülke için en faydalı işleri yapmalarını ve bu amaçla yetiştirdikleri okullarda güvenlik sorunu hissetmemelerine vesile olmasını umuyorum.

Araştırma beş ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problemi, alt problemler, araştırmanın amacı ve önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar ile ilgili bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise kuramsal çerçeve ve ilgili araştırmalar tanımlanmaktadır. Araştırmanın üçüncü bölümünde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı ve verilerin analizi alt başlıklarıyla yöntem kısmı açıklanmaktadır. Dördüncü bölümde problem ve alt problemlere ilişkin bulgular yer almakta ve beşinci bölümde sonuç, tartışma ve öneriler kısmı ile çalışma sonlandırılmaktadır.

Bu çalışmamda büyük bir eğitim öğretim lideri olan, beni sürekli cesaretlendiren, bana yol gösteren değerli hocam Doç. Dr. Nuri BALOĞLU'na sonsuz şükranlarımı sunarım. Ölçek geliştirme aşamasında değerli görüşleriyle katkı sağlayan değerli hocalarım Dr. Öğretim Üyesi Menderes ÜNAL'a, Dr. Öğretim Üyesi Dilek GENÇTANIRIM KURT'a, Dr. Öğretim Üyesi Üyesi Ertuğrul TALU'ya teşekkür ediyorum. Ayrıca benden hiçbir zaman desteğini esirgemeyen değerli meslektaşım, arkadaşım Ahmet AKKAYA'ya teşekkür ediyorum.

Çalışma sürecinde kendisinden esirgediğim zamanı hoş görmeleri dileğiyle eşim Zennure ASLANTÜRK'e ve oğlum Şaban Emir'e sevgilerimi sunuyorum.

İlyas ASLANTÜRK

Kırşehir– 2018

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
ÖZET.....	iii
İÇİNDEKİLER	vi
ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ.....	viii
BÖLÜM I.....	1
1.GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	3
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	3
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	3
1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	4
1.5. VARSAYIMLAR.....	4
1.6. TANIMLAR.....	4
BÖLÜM II	5
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1. EKOLOJİK SİSTEM KURAMI	5
2.1.1. Organizma.....	6
2.1.2. Mikrosistem	6
2.1.3. Mezosistem	8
2.1.4. Ekzosistem.....	9
2.1.5. Makrosistem.....	10
2.1.6. Kronosistem.....	10
2.2. OKUL GÜVENLİĞİ.....	11
2.2.1. Okullarda Fiziksel, Sosyal ve Psikolojik Güvenlik	12
2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	18
BÖLÜM III.....	22

3. YÖNTEM.....	22
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	22
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	22
3.3. VERİ TOPLAMA ARACI	24
3.3.1. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi	24
BÖLÜM IV	29
4. BULGULAR.....	29
4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	29
4.1.1. Alt-Üst Grup Ortalamaları Farkına Dayalı Madde Analizi	29
4.1.2. Madde Toplam Korelasyonu Analizi.....	35
4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	38
4.2.1. Açımlayıcı Faktör Analizi	38
BÖLÜM V.....	66
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	66
5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ	66
5.2. ÖNERİLER.....	69
KAYNAKÇA	70
EKLER.....	73
ÖZGEÇMİŞ.....	85

ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ

Şekil 2.1. Ekolojik Sistem Kuramı	5
Tablo 3.1. Örneklemdaki Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	23
Tablo 4.1. Ölçeğin Alt %27 ve Üst %27'lik Grupların Madde Ortalamaları İçin t- Testi Sonuçları	29
Tablo 4.2. Ölçeğin Madde Analiz Sonuçları	35
Tablo 4.3. Ölçeğin KMO Örnekleme Ölçüm ve Barlett Testi Sonuçları 1	39
Tablo 4.4. Maddelerin Ortak Faktör Varyans Değerleri 1	39
Tablo 4.5. Özdeğer İstatistiğine Bağlı Faktör Sayısı ve Açıklanan Varyanslar 1	41
Tablo 4.6. Maddelerin Temel Bileşenler Analizi Sonuçları	44
Tablo 4.7. Maddelerin Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi Sonuçları	47
Tablo 4.8. Ölçeğin KMO Örnekleme Ölçüm ve Barlett Testi Sonuçları 2	50
Tablo 4.9. Maddelerin Ortak Faktör Varyans Değerleri 2	50
Tablo 4.10. Özdeğer İstatistiğine Bağlı Faktör Sayısı ve Açıklanan Varyanslar 2 ...	52
Tablo 4.11. Maddelerin Temel Bileşenler Analizi Sonuçları 2	55
Tablo 4.12. Maddelerin Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi Sonuçları 2	58
Tablo 4.13. Taslak Ölçeğin Alt Boyutlarına Verilen İsimler.	61
Tablo 4.14. Faktör Analizi Sonuçlarına Göre Ölçekte Yer Ana boyutlar, Alt Boyutlar ve Faktör Yükleri	62
Tablo 4.15. ESKTOGÖ'nün İç Tutarlılık Katsayısı ile İlgili Sonuçlar	64

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Okullarda eğitim-öğretim kalitesinin artması, özel, genel ve uzak hedeflerin daha etkili ve verimli olarak gerçekleştirilmesi, öğrencilerin ve tüm okul çalışanlarının kendilerini güvende hissettikleri bir ortamda olmalarına bağlıdır. Güvenlik ihtiyacı Maslow'a göre fizyolojik ihtiyaçlardan sonra ikinci önemli ihtiyaç olarak kabul edilmiştir. (Erden ve Akman, 1998; Akt: Turan ve Turhan 2012). Öğrencilere güvenli bir okul ortamı sağlayamadığımız takdirde öğrenciler kendini gerçekleştirme yolunda ve okuldan sonraki hayatında önemli sorunlar yaşayabilirler. Okul güvenliği "öğrencilerin ve öğretmenlerin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür hissetmeleri" olarak tanımlanabilmektedir (Wanat, 1996:124, Akt. Dönmez, 2001). Bu tanımda okul güvenliği konusu fiziksel, psikolojik ve duygusal boyutlarıyla bilinenden daha farklı ve ayrıntılı olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal bakımdan güvenliği sağlanmış ortamlar çocukların psikolojik güvenliğine de olumlu yönde etki edecektir. Fiziksel güvenlikte çocukları şiddet, saldırganlık, alkol, uyuşturucu, cinsel taciz, yangın, sel, deprem vb. durumlara karşı korumak önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer bakanlıklar tüm çalışanlarına yönelik Temel İş sağlığı ve Güvenliği Eğitimi vermeye çalışmaktadır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı çocuğa şiddeti önlemeye yönelik çalışmalara büyük önem vermektedir. Temel İş Sağlığı Ve Güvenliği eğitimi sonucunda katılımcılara çeşitli belgeler verilmektedir. Bu eğitim daha çok çocukların fiziksel güvenliğine yöneliktir. Fiziksel güvenlik güvenliğin temelini oluşturur. Fiziksel olarak kendisini güvende hissetmeyen bir çocuğun sosyal ve psikolojik olarak da güvenli olamayacağı söylenebilir.

Fiziksel güvenliğini tam anlamıyla sağlamış okullarda psikolojik ve sosyal güvenlik de önemlidir. Akran baskısı, akran zorbalığı, şiddet, cinsel taciz, alkol, uyuşturucu bağımlılığı, öğretmenler arası mobbing vb. durumlar sosyal ve psikolojik güvenliği etkileyen unsurlardır. Öğretmenler bu gibi durumların önüne geçmek için Mikrosistem, Mezosistem ve Makrosistemdeki paydaşlarıyla iletişim halinde olmalı ve bu durumlarda okul müdürleriyle beraber kanunun ona verdiği yetkileri kullanmalıdır.

Okul güvenliği sadece okulu ilgilendiren bir konu değildir. Toplumun pek çok kesimini ilgilendiren ve farklı boyutları olan toplumsal bir sorundur.19. Milli Eğitim Şurası'nda okul güvenliği ile ilgili şu ifadeler yer verilmiştir: "Okul güvenliği tek başına eğitimcilerin çözebileceği bir sorun değildir. Okul güvenliğine ilişkin yaşanan sorunlar ancak bütün paydaşların katkı ve sorumluluğu ile çözülebilir." Bu durum okul güvenliğinin çok kapsamlı bir konu olduğunu göstermektedir. Alan da yapılan çalışmalara bakıldığında okul güvenliği sadece okulun kendi içindeki çalışanlarının çözebileceği bir durum olarak görülmekte bu konu paydaşlarıyla düşünülmemektedir.

Ekolojik yaklaşım kavramının temeli Bronfenbrenner tarafından 1970 li yıllarda atılmıştır. Ekolojik sistem yaklaşımı, insan davranışına etki eden, iç ve dış kuvvetlerin karşılıklı etkileşimleri üzerinde durur, bireylerin farklı durumlara uyumlarını sağlayan geçerli davranış kalıplarını tanımlar ve çevre içerisinde bulunan insan ve diğer sistemlerin birbirleri üzerinde meydana getirdikleri etkileri açıklar. (O'Melia, Miley ve DuBois 1998:31-32, Akt. Danış, 2006). Bu model Mikrosistem, Mezosistem, Ekzosistem, Makrosistem ve Kronosistem olmak üzere altı katmandan oluşmaktadır. Okul güvenliğinin farklı boyutları göz önüne alındığında Bronfenbrenner'ın Ekolojik Yaklaşım Kuramı bu olayı açıklamakta temel bir çerçeve sunmaktadır. Ekolojik Sistem Kuramı'nda sistemler içerisinde ögeler bulunmaktadır. Her bir sistem kendini oluşturan sistem unsurlarından meydana gelmiştir. Organizma yaş, cinsiyet vb, Mikrosistem; aile, okul, akranlar, okul çevresi, inanç; Mezosistem; mikrosistem unsurlarının birbiri ile iletişimi örneğin öğretmen-aile, öğretmen-okul idaresi vb. Ekzosistem; ebeveyn meslekleri, komşular, kitle iletişim araçları, sosyal yardım hizmetleri, yasalar; Makrosistem; kültür, tutum ve ideolojiler Kronosistem ise tüm bu sistemler içerisindeki değişimlerin yansıması şeklinde açıklanabilir.

Okul çevresinden bağımsız değil aksine çevresiyle iç içedir. Okulda güvenlikten bahsedebilmek için okulu bağlı bulunduğu çevreyle, öğrenci velileriyle, fiziki yapıyla, okulun bulunduğu mahalle ile, kültür ile, tutumlar ile yasalarla, bakanlık politikaları ile mahalle ile politikalarla değerlendirmek gerekir. Ekolojik Sistem Kuramı bir bütünü parçalarından bağımsız görmeyen anlayışıyla da okul güvenliğini açıklamakta bizlere yardımcı olmaktadır. Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği ile okul güvenliğine holistik bir bakış açısı kazandırarak okul güvenliği açıklarının en aza indirilmesini sağlayacaktır.

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Öğrenciyi farklı yönleriyle tanıyan, okuldaki zamanının çoğunu öğrencilerle geçiren öğretmenler çocuğun okulda karşılaşacağı olası güvenlik sorunlarına en çok tanıklık eden kişilerdir. Ekolojik Sistem Kuramı da bireyi onu çevreleyen tüm katmanlarla ele alan bir yaklaşımdır. Her bir katmanda yer alan unsurların da okul güvenliğini etkilediği düşünülmektedir. Bu araştırmada; “Ekolojik Sistem Kuramı temelinde öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algılarını ölçebilecek bir ölçeğin geliştirilmesi” önemli bir ihtiyaç olarak görülmüştür. Bu temel problem doğrultusunda şu alt problemlere cevap aranacaktır:

1. Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği güvenilir bir ölçme aracı mıdır?
2. Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği geçerli bir ölçme aracı mıdır?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temelde iki amacı bulunmaktadır. İlki bireyi çevresiyle bir bütün olarak ele alan ve problemlerin çözümünde tüm paydaşları dikkate alarak çözmeye çalışan Ekolojik Sistem Kuramını okul güvenliği konusuna uyarlamaktır. İkincisi ise Ekolojik Okul Güvenliği konusunda eşit aralıklı bir ölçek geliştirerek geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Geleceğinin teminatı olan çocuklarımızın ülkeyi yönetecek kapasiteye sahip olması, ailesini yönetecek ve yetiştirecek anne ya da baba olması, ne iş yaparsa yapsın en iyisini yapması, Milli Eğitimimizin temel amaç ve ilkelerine uygun bireyler yetiştirilebilmesi için okulda geçirdiği zaman çok önemlidir. Okulda daha güvenlik ihtiyacını giderememiş bir çocuğun kendini gerçekleştirme yolunda başarı yakalaması çok daha zordur. Bu nedenle güvenli okul bir ülkenin geleceğidir. Okulda bulunan öğrenciler dışında tüm nesnelere öğrenciler orada olduğu için bir araya gelmişlerdir. Bu nedenle öğrenciler merkezdedir. Öğrencilerin güvenliğini öğretmenler, gerek aldıkları eğitim, gerekse öğrencilerle geçirdiği zamandan dolayı, en iyi saptayabilecek kişilerdir. Olası tehditleri öngörebilme ihtimalleri daha fazladır.

Ekolojik sistem Kuramı bireyi çevresiyle birlikte ele alır, bireyin davranışlarının çevreden bağımsız olamayacağını açıklar. Ekolojik sistem Kuramı okul güvenliği konusunun detaylıca incelenebilmesi için geniş bakış açılı fikirler sunmaktadır.

Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği bir okula uygulandığında okulun güvenlik haritasını çıkararak güvenlik sorunu meydana getirebilecek durumların asıl kaynağını tespit edecek ve bunun çözümünde yol gösterecektir. Bu çalışma alana katkı sağlayacağı gibi Ekolojik Sistem Kuramı'nın daha da tanınarak birçok olaya, konuya bütüncül yaklaşılmasını sağlayacaktır.

1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılında Orta Anadolu'da bulunan bir ildeki ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim kurumları öğretmenleri ile sınırlıdır.

Araştırmanın çalışma grubu 544 öğretmenden oluşmaktadır. Analiz sürecinde bu gruptan toplanan veriler üzerinde Açıklayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Ölçeğin Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) çalışması ikinci bir örneklemden veri toplamayı gerektirmektedir. Araştırmacının veri toplamadaki sınırlılığı nedeniyle bu işlem bir başka çalışmaya bırakılmıştır.

1.5. VARSAYIMLAR

1. Bu çalışmada; öğretmenlerin veri toplama araçlarına verdikleri cevapların doğru ve samimi olduğu varsayılmıştır.

2. Araştırma örneklemini için maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu tekniğin okul güvenliği algısını daha kapsamlı olarak yansıtacağı varsayılmıştır.

1.6. TANIMLAR

Okul Güvenliği: Okul güvenliği, öğrenci ve okul personelinin okul içerisinden ve çevresinden kaynaklanan her türlü istenmeyen davranışlara karşı korunmaları ve okulda bir kriz ortamı yaratabilecek olağanüstü hallerde can güvenliklerinin en üst düzeyde sağlanması olarak tanımlanmaktadır. (Arabacı, 2010)

Ekolojik Sistem Kuramı: İnsan davranışlarının dinamiklerini anlamak için Bronfenbrenner tarafından ortaya atılan Organizma, Mikrosistem, Mezosistem, Ekzosistem, Makrosistem ve Kronosistem katmanlarından oluşan sistemdir.

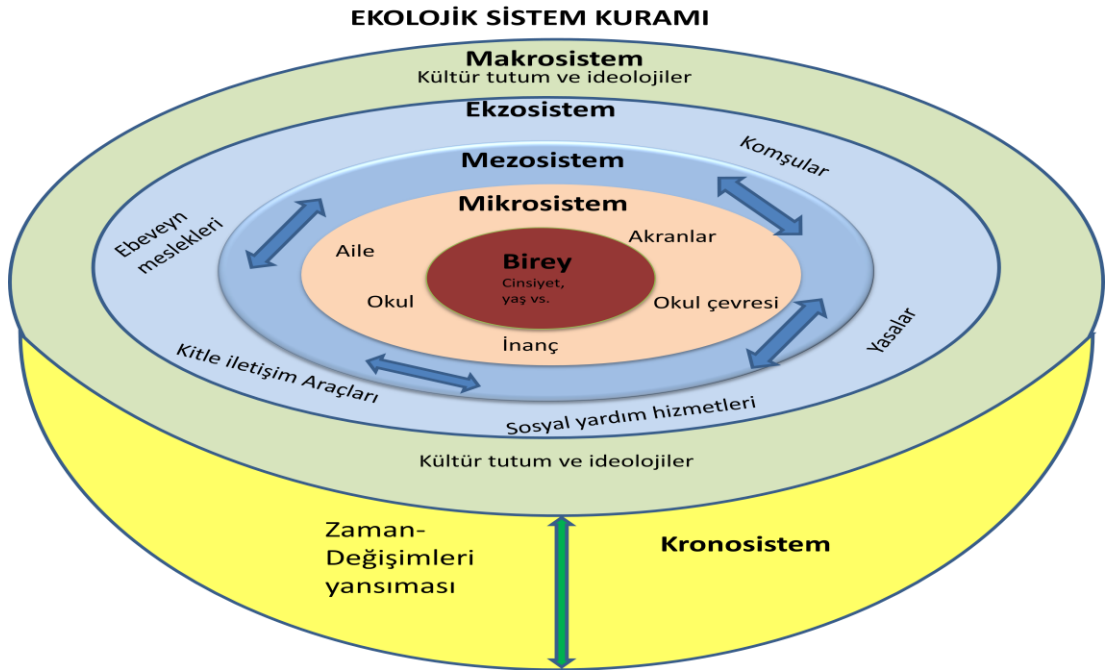
BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. EKOLOJİK SİSTEM KURAMI

Her insan, farklı sistemlerden oluşan bir çevre içerisinde doğar. Aile sistemi, eğitim sistemi, siyasal sistem, inanç sistemi, ekonomik sistem ve iş sistemi bu sistemlere örnek olarak verilebilir. Bireyin davranışı, biyolojik, psikolojik ve sosyal gelişimi, yaşadığı sosyal çevre içerisinde meydana gelen etkileşimlerin yönüne göre değişmektedir. Bio-psiko-sosyal; kültürel bir varlık olan insan, davranışlarıyla çevresini etkilediği gibi aynı zamanda içinde bulunduğu çevresel sistemlerden de etkilenir (Ashman ve Hull, 1999; Akt. Gençtanırım Kurt, 2015). Birey çevresiyle bir bütün varlıktır. Çevresinden etkilendiği gibi çevresini de etkileyebilir. Çocuğun çevresini oluşturan Mikrosistem çocuğun doğrudan ilişki içinde olduğu unsurlardır. Daha sonraki sistemler mezosistem, ekzosistem, Makrosistem ve Kronosistemdir. Bu sistemler çocuğun yaşamına doğrudan ya da dolaylı olarak müdahale edebilir. Çocuğun güvenliğinden bu unsurların hepsi sorumludur. Çocuk bu unsurlardan etkilendiği gibi bu unsurları da doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyebilir. Çocuğun okul güvenliği denildiğinde aklımıza ilk gelen Mikrosistem unsuru öğretmenlerdir.

Şekil 2.1. Ekolojik Sistem Kuramı

2.1.1. Organizma

Ekolojik sistem Kuramı'nda sistemin merkezinde çocuk yani organizma vardır. Çocuğun kendinden kaynaklanan özellikleri; yaş, cinsiyet, ruh ve beden durumu vb özelliklerini kapsar. Sınırlı yapıya sahip bir çocuk ile sakin bir yapıya sahip bir çocuk okul güvenliği açısından farklı sonuçlar doğurabilecek davranışlarda bulunabilirler. Çabuk sinirlenen çocuğun sakin olana göre okul güvenliği için daha çok tehdit oluşturabileceği düşünülebilir. Ya da engelli bir çocuk için çevresindeki birçok durum, engelli olmayana göre daha çok tehditir. Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeğinin organizma katmanında çocuğun kendi özellikleriyle ilgili durumların okul güvenliğine olan etkisini incelemeye çalışılmıştır. Ölçekte bir okula uygulandığında bu alanda bir sorun varsa gerekli tüm paydaşlar işe koşularak problem asgariye indirilip gerekirse tamamen ortadan kaldırılacaktır. Bir çocuğun kişisel özelliklerinden kaynaklanan bir problem kendinin ve diğer çocukların güvenliğini tehlikeye düşürmemeli

2.1.2. Mikrosistem

Bireyin günlük hayatta karşılıklı etkileşim içerisinde olduğu kişileri ve bu kişilerle olan ilişkilerini içerir. Bireyin gelişimi üzerinde en büyük etkiye sahip olan bu katman, en temelde aileyi, öğretmenleri ve arkadaş gruplarını kapsamaktadır (Bronfenbrenner.1986. Akt; Doğan 2010). Okul güvenliğinde en önemli payı bulunan gruplar Mikrosistem içinde yer alırlar. Mikrosistem içerisinde bulunan öğretmen, aile, arkadaşlar ve idareciler çocuğun okul hayatında günlük, bir şekilde etkilendiği ya da etkilediği kişilerdir. Dolayısıyla çocuğun okul güvenliği ile ilgili yapılacak çalışmalarda ilk görev alan kişiler olmalıdır. Öğretmenler okul güvenliği açısından merkezi bir rol oynamaktadır.

Çocuk içinde bulunduğu fiziksel, sosyal ve psikolojik çevre ile iç içedir. Okul güvenliğini tanımlamak gerekirse, okul güvenliği öğrencilerin ve öğretmenlerin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür hissetmeleridir (Wanat, 1996:124, Akt. Dönmez, 2001). Buradaki tanıma bakacak olursak fiziksel ve psikolojik güvenliğe bir de sosyal güvenliği eklemeliyiz. Sosyal güvenliği sağlanmış ortamlar çocukların psikolojik güvenliğine de olumlu yönde etki edecektir. Fiziksel güvenlikte çocukları şiddet, saldırganlık, alkol, uyuşturucu, cinsel taciz, yangın, sel, deprem vb. durumlara karşı korumak önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer

bakanlıklar tüm çalışanlarına yönelik Temel İş sağlığı ve Güvenliği Eğitimi vermeye başlamıştır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı çocuğa şiddeti önlemeye yönelik çalışmaları başlatmıştır. Temel İş Sağlığı Ve Güvenliği eğitimi sonucunda katılımcılara belge verilmektedir. Bu eğitim daha çok çocukların fiziksel güvenliğine yöneliktir. Fiziksel güvenlik güvenliğin temelini oluşturur. Fiziksel olarak kendisini güvende hissetmeyen bir çocuğun sosyal ve psikolojik olarak da güvenli olamayacağı söylenebilir. Dunn (1999:15-16 Akt. Dönmez, 2001) fiziksel anlamda okul güvenliğinin artırılabilmesi için yöneticilere şunları önermektedir:

1. Bahçeye ve okul binasına girişleri denetleyin.
2. Okul mevcudunu ve sınıf mevcudunu azaltın
3. Programları düzenleyerek koridorlarda ya da olası tehlikeli yerlerde geçen zamanı en aza indirin.
4. Kritik dönemlerde denetim görevlerini yeniden düzenleyin
5. Yemek zamanlarında ve okul çıkışında öğrencilerin okulu terk etme düzenini ayarlayın.
6. Okul çevresini gözetleyin.
7. Yerel polisle eşgüdüm içerisinde çalışarak, okula gidiş geliş düzenini sağlayın.

Bu önerileri dikkate almakla birlikte bunların eleştirilecek maddeleri ve eklenmesi gereken maddeler yer almaktadır. Okul mevcudunu azaltmak güvenlik için bir parça etkili olabilir fakat planlı programlı ve teknolojiyle yönetilen bir okulda mevcudun azalmasının ya da artmasının güvenlik açısından bir anlamı olmaz. Şu an ki okullara alınan öğrenciler okula yakınlık baz alınarak MERNİS sistemi üzerinden E-OKUL sistemine otomatik kayıt yapmaktadır. okul koridorları çocuklara direk ve örtük mesajlar vermek için en önemli eğitim alanlarından biridir. Ayrıca buralarda çocukların bazı çalışmaları sergilenmektedir. Bunun çocukların eğitimi açısından önemi büyüktür. Koridorlarda geçen zamanı en aza indirmek yerine fiziksel yapıyı çocuğun güvende olduğu bir konuma çevirmek daha etkilidir. Okulların giriş çıkış saatlerinde sivil polis memurları her okulun çevresinde beklemektedir. Gerektiğinde okul müdürleri ile iletişim halinde olmaktadır.

Fiziksel güvenliğini tam anlamıyla sağlamış okullarda psikolojik ve sosyal güvenlik de büyük oranda sağlanmış olur. Akran baskısı, akran zorbalığı, şiddet, cinsel taciz, alkol, uyuşturucu bağımlılığı, öğretmenler arası mobbing vb. durumlar

sosyal ve psikolojik güvenliği etkileyen unsurlardır. Okul müdürü ve öğretmenler bu gibi durumların önüne geçmek için Mikrosistem, Mezosistem ve Makrosistemdeki paydaşlarıyla iletişim halinde olmalı ve bu durumlarda kanunun ona verdiği yetkileri kullanmalıdır. Öğretmenler okul müdürleriyle iletişim halinde olarak okulun güvenliğini sağlamada şu görevleri üstlenebilir.

1. Okulun fiziki yapısının güvenliği en iyi derecede sağlamak için başta bağlı bulunduğu İlçe ya da il milli eğitim müdürlüğüyle iletişim halinde olmalı,
2. Çalışanların almış oldukları Temel İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimi uygulayıp uygulamadıklarını denetlemeli,
3. Koridor ve bahçe düzenini çocuğun pedagojik yapısına uygun olarak düzenlemeli
4. Milli ve manevi değerleri okul kültürüne hâkim kılmalı
5. Okulun okul-aile birliğini işlevsel hale getirerek hem maddi imkânsızlıkları gidermeli hem de veli temsilcileriyle iletişimini güçlü tutmalı
6. Öğretmenler Kurulu toplantılarında öğretmenleri okul güvenliği konusunda bilgilendirmeli ve uyarmalı,
7. Okul müdürü ya da öğretmenlere söylenemeyen durumlar için veli ve öğrencilere dilek ve temenni kutuları koymalı.
8. Özellikle okul rehber öğretmenlerinden çocukların sosyal ve duygusal konularda güvenliğini sağlanmada ve çeşitli uygulamalar yaparak okulun sosyal yapısı hakkında sık sık bilgi almalı.
9. Öğretmenlerin nöbet görevini öğretmenler odasında görünen bir yere asmalı ve tebliğ etmeli.
10. Öğrenci meclisini etkin kılmalıdır. Özellikle ortaöğretimde gençlerin alkol, uyuşturucu vb. madde bağımlılıklarının ve şiddet, kavga olaylarını öğrenci meclis başkanı yardımıyla en aza indirebilir.

2.1.3. Mezosistem

Mezosistem olarak adlandırılan ikinci katman, çocuğun ilişki içerisinde bulunduğu iki veya daha fazla Mikrosistem ögesinin arasındaki etkileşimi içermektedir (Bronfenbrenner, 1986. Akt. Doğan 2010) . Çocuğun ailesi ve öğretmeni arasındaki ilişki mezosistemin en tipik örneğidir.

Aile ve arkadaş grupları, aile ve okul yönetimi, aile ve öğretmenler, öğretmenler ve okul yönetimi arasındaki etkileşimler bu katmanda yer alabilir. Aile ile öğretmen, aile ile çocuğun arkadaşları, okul-aile-öğretmen arasında yaşanan sorunlar çocuğun bu durumdan psikolojik, sosyal hatta fiziksel olarak güvenliğini tehlikeye düşürebilir. 19. Milli Eğitim Şurasında okul güvenliği ile ilgili şu ifadeler yer verilmiştir: "*Okul güvenliği toplumun pek çok kesimini ilgilendiren, farklı boyutları olan toplumsal bir sorundur. Bu nedenle okul güvenliği tek başına eğitimcilerin çözebileceği bir sorun değildir. Okul güvenliğine ilişkin yaşanan sorunlar ancak bütün paydaşların katkı ve destek ve işbirliği ile çözülebilir. Okullarda karşılaşılan güvenlik problemlerinin çözümünde ve önlenmesinde başta okul yöneticileri ve öğretmenler olmak üzere, öğrencilere, velilere ve yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir.*" Mikrosistemdeki birden fazla unsurun etkileşimi ile oluşan Mezosistem öğrenciye dolaylı olarak etki etse de etkisi büyük olabilmektedir. Okul aile ilişkilerinin temel amaçları: Etkili ve verimli öğrenme süreçlerinin gerçekleştirilmesi, ailenin eğitime ilişkin bakış açısının önemli yönde geliştirilmesi, öğrencinin öğrenme ilişkilerine güdülenmesi, benlik saygısının geliştirilmesi, öğrencinin çevreyi tanıması, ilgilenmesi, çevreyle etkin bir bütünleşmeyi gerçekleştirmesi ve çevrenin olumsuz etkilerinden korunmasında aileyle anlamlı işbirliği şeklinde sıralanabilir (Beler, 1993; Burns, 1990; Gül 1998; Özçınar, 2003; Uludağ, 1990 Akt: Özbaş, Badavan 2009). Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere Mezosistemdeki unsurların etkileşimi çocuğun sosyal psikolojik ve fiziksel güvenliğini korumada önemlidir.

2.1.4. Ekzosistem

Bireyin aktif olamadığı bir sosyal çevre ile bireyin yakınsal gelişim alanı arasındaki ilişkileridir. Örneğin bir çocuğun yaşantısının ailesinin işteki kötü gününden etkilenmesi bu duruma örnek olarak verilebilir.

Ekzosistemde bakanlık politikaları, okulun ekonomik durumu, zümre ve şube öğretmenler kurulu kararları, il-ilçe milli eğitim müdürlüklerinin kararları, okul-aile birliği kararları, aile meslek durumu unsurları yer almaktadır. Bu unsurları tek tek ya da bir bütün olarak ele aldığımızı düşünürsek hepsi çocuğun güvenliği için, okul güvenliği için çok önemlidir. Örneğin bakanlığın yaptığı bilgisayarlara MEB Sertifika programlarının yüklenerek okuldaki bilgisayarlarda uygunsuz sitelere

girilmesi hem engellenmiş hem de bilgisayarlar takip altına alınmıştır. Uygunsuz sitelere giren okul çalışanı bundan etkilenerek çocuklar için cinsel taciz tehlikesi oluşturabilir. MEB bu uygulamasıyla çocukların özellikle psikolojik güvenliğini korumaya çalışmıştır. Temel İş Sağlığı Güvenliği Eğitimleri, okullarda şiddeti önleyici çalışmalar, özel eğitim seminerleri, farkındalık eğitimleri gibi çalışmalar öğrencilerin fiziksel psikolojik ve sosyal güvenliğini sağlamaya yönelik çalışmalardır. Yerel yönetimlerin, il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin, okul-aile birliklerinin aldıkları ve uyguladıkları kararlar, anne-babanın işyerindeki ilişkileri modelin bu katmanında yer alabilir.

2.1.5. Makrosistem

Makrosistem bireyin içinde yaşadığı kültürdür. Makrosistem olarak ifade edilen en dıştaki katman toplumdaki kültürel değerleri, inanç sistemlerini, yaşam tarzlarını, sosyal ve ekonomik durumlarını kapsamaktadır (Bronfenbrenner, 1986. Akt. Doğan 2010.).

Ekolojik Sistem Kuramına göre okul güvenliği incelendiğinde Makrosistemdeki unsurların gelenek ve görenekler, toplumsal değerler, yasalar, toplumun okul güvenliği algısı ve kitle iletişim araçları olduğu görülmektedir. Bu katmandaki bileşenler çocuğun gelişiminde doğrudan bir etkide bulunmamakla birlikte, çocuğun içinde yaşadığı toplumsal ve ekonomik çevreyi belirlemekte ve dolaylı bir etki oluşturmaktadır. Makrosistemden içeri doğru giden halkalar birbirini etkileyerek en sonda çocuğun fiziksel, sosyal ve psikolojik güvenliğini doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemektedir.

2.1.6. Kronosistem

Kronosistem zaman içerisinde bireyi etkileyecek olan değişimleri ve geçişleri ifade eder. Bütün sistemleri kapsayan en son sistem ise çocuğun içinde yaşadığı çevrede zaman içinde olan değişimlerin çocuğun gelişimini hangi ölçüde etkilediğini ifade eden Kronosistemdir. Genel olarak bakıldığında, zaman içinde olan bu değişimlerden bazıları normatif (ilkokula başlama, erinlik vb.) iken bazıları normatif olmayan (boşanma, ebeveyn ölümü, boşanma vb.) geçişler olabilir (Bronfenbrenner, 1986. Akt. Doğan 2010).

Okul güvenliğine Kronosistem çerçevesinde baktığımızda değişen sosyal yapının çocuğun güvenliğine ne derece katkı sunduğunu görmek mümkün. Dolayısıyla öğretmenler değişime açık olmalıdır. Öğretmenler özellikle toplumsal değişime, teknolojik değişimlere, yasa değişikliklerine açık olup okul güvenliği için kendini güncellemelidir.

2.2. OKUL GÜVENLİĞİ

Etkili bir öğretimin gerçekleştirilebilmesi için, öğretim ortamında öğrenci ve çalışanların kendilerini güven içinde hissetmeleri büyük bir önem arz etmektedir. Bireyin kendisini güvende hissetmediği ortamlarda etkili bir öğretim ve öğrenmenin gerçekleştirilmesi çok zordur (Turhan ve Turan, 2012). Bu ortamları oluşturmak birinci derecede okul çalışanlarının görevidir. Çalışanlar içerisinde de en önemlisi kurumun öğretmenler ve okul müdürleridir. Okullardaki yönetsel uygulamalar ve kurallar bu güvenli ortamı oluşturmayı hedeflemelidir. Kendisini güvende hissetmeyen bir öğrencinin öğrenmeye güdülenebilmesi Maslow'un motivasyon teorisine göre de çok zor hatta mümkün değildir denebilir (Işık, 2004). Okulun kurum olarak belirlenen hedeflere ulaşabilmesi için okul içindeki tüm unsurların kendilerini fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden güvende hissetmeleri gerekmektedir. Okul güvenliğinin fiziksel güvenlik temelinde saldırganlık, şiddet, kaza geçirme vb. durumların yaşanmaması temeldir. Ayrıca fiziksel güvenlik tüm güvenlik unsurlarının temelidir. Çünkü fiziksel güvenliği sağlanamayan bir okulda çalışanlar kendini sosyal ve psikolojik açıdan da güvende hissedemezler. Okuldaki gıda güvenliği, okulun emniyeti ve asayişinin temini, okulun afetlere karşı hazırlıklı olması, okulun fiziksel çevresinin güvenliği, okul çevresindeki trafik ile ilgili unsurların uygun şekilde düzenlenmesi, sağlık ve madde bağımlılığına ilişkin güvenlik gibi konular okul güvenliğinin özünü oluşturmaktadır. Okul yöneticileri, öğretmenler, eğitici olmayan personel ve ilgili tüm tarafların bu konularda birlikte çalışmaları gerekmektedir. (Turhan ve Turan, 2012). Balyer'e göre müdürler, okula ve öğrencilere yönelen tehlikeler karşısında öğrenme ortamlarını daha güvenli bir yer haline getiren kişiler olmalıdırlar. Onların bu rolleriyle okullarını sosyal, fiziksel ve duygusal olarak güvenli yerler haline getirerek ailelerin dolayısıyla toplumun daha rahat olmasını sağlayan bir tür güvenlik uzmanları olmaları beklenmektedir.

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere okul müdürü yeri geldiğinde bir güvenlik uzmanı gibi olaylara vakıf olmalıdır.

2.2.1. Okullarda Fiziksel, Sosyal ve Psikolojik Güvenlik

Okullardaki fiziksel sosyal ve psikolojik yöndeki güvenlik ortamlarının nasıl oluştuğunu anlamak için güvensizliğe neden olan etmenleri belirlemekte fayda vardır. Milli Eğitim Bakanlığı okul güvenliği konusunda sürekli çalışmalar yaparak okulları en güvenilir eğitim yuvalarına dönüştürmeyi hedeflemektedir. Okul güvenliği, çocuğun ya da diğer okul personelinin okula gitmek amacıyla evinden ayrılması anından başlayarak tekrar evine gelinceye kadar geçen tüm aşamaları içerir. Ev ile okul arasındaki güvenlik, özellikle taşınmalı eğitim yapılan okullar için daha büyük önem arz etmektedir. Okul güvenliği mekân açısından ele alınırsa (Işık, 2004, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:164);

1. Okul ile ev arasında güvenlik,
2. Okul içinde güvenlik,
3. Sınıfta güvenlik olmak üzere üç temel alandaki güvenliği kapsamaktadır.

Okul güvenliğinin boyutları, güvenliğin alanı ile ilgili boyutlar olarak ele alınabilir.

1. Arkadaşlarından gelecek şiddet olaylarına karşı güvenlik,
2. Öğretmenlerin fiziksel şiddetine maruz kalma konusunda güvenlik,
3. Tabî afetlere karşı güvenlik,
4. Sağlık ve temizliğe ilişkin güvenlik,
5. Cinsel istismara karşı güvenlik,
6. Psikolojik ve duygusal güvenlik,
7. Etnik ve siyasî görüş konularındaki güvenlik.

Burada önemli olan okul güvenliğini tehlikeye sokacak durumları tespit ederek onları anında gidermeye çalışmaktır.

Sprague ve diğerleri (2001, 497, 1-6 maddeler) ve Welsh'e (2000, 94, 7-15 maddeler; Akt. Erol, 2009) göre okul ortamını güvensiz yapan faktörler şunlardır (Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 164; Akt. Işık, 2004):

1. Öğretimin etkisizliği ve dolayısıyla öğrenci başarısızlığı,
2. Tutarsız ve cezalandırıcı yönetsel uygulamalar,

3. Öğretim imkânlarının yetersizliği ve öğrencinin kendini kontrol etmesine yönelik imkânların yokluğu,
4. İstenen davranışlara yönelik olarak açık olmayan beklentiler,
5. Kuralların uygulanmasına gerekli hassasiyetin gösterilmemesi,
6. Öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun olarak öğretimin bireyselleştirilememesi,
7. Kuralların açık, adil ve tutarlı olmaması,
8. Öğretmen ve yöneticilerin kurallara vakıf olmaması,
9. Yanlış davranışların görmezden gelinmesi,
10. Öğrencilerin kuralların meşru olduğuna inanmamaları,
11. Okulun büyüklüğü,
12. Öğretim için kaynakların yetersizliği,
13. Öğretmen yönetici iş birliğinin zayıflığı,
14. Yöneticinin pasifliği,
15. Cezalandırıcı öğretmen davranışları gibi faktörler sıralanabilir.

Okul güvenliğini arttırmaya yönelik etkili müdahale ile ilgili ilkeler de Welsh (2000, 92; Akt. Erol, 2009) tarafından aşağıdaki gibi saptanmıştır:

1. Okuldaki öğrencilerin tümünü hedef alan çoklu sistem yaklaşımının uygulanması,
2. Okulda ve sınıfta eğitimcileri destekleyen uygulamalarda bulunmak,
3. Yeterli ve sürekli etkililiği olan uygulamalar işe koşturmak.

Okul güvenliği, duyarlılığı yüksek bir konudur. Halkın, okul güvenliği konusundaki duyarlılığı son yıllarda giderek artmaktadır (Welsh, 2001, 930; Akt. Erol, 2009). Bu duyarlılık bir başka şekilde ifade edilecek olursa; örneğin ABD’de okullarda şiddet ve öldürme olayları son yıllarda rakam olarak düşüş eğiliminde olmasına karşın, halkın büyük çoğunluğu durumun tam tersinin doğru olduğuna inanmaktadır (Benekos, Merlo, Cook, 2002, 278., Milli Eğitim Dergisi, Sayı:164; Akt. Işık, 2004). Milli eğitim bakanlığı Milli Eğitim Şuralarında okul güvenliği ile ilgili çalışmalar yapmıştır. 19. Milli Eğitim Şurasında okul güvenliğiyle ilgili farklı boyutlar ele alınmış neler yapılması gerektiği gerekçeleriyle belirtilmiştir. 19. Milli Eğitim Şura Kararlarının güvenlikle ilgili görüşleri şu şekildedir:

Okullarda yaşanan güvenlik sorunlarının çözümü ve önlenmesi amacıyla her okul için kapsamlı bir okul güvenliği eylem planı hazırlanmalı ve bu kapsamda;

1. Okulun ve çevresinin risk analizi yapılmalıdır. Bu bağlamda okul güvenliği açısından risk grubuna giren okullara yönelik süreç odaklı önlemler alınmalıdır.

2. Okul güvenliğine katkı sağlayan öğrenci, veli ve okul çalışanları ödüllendirilmelidir.

3. Okul paydaşlarının okul güvenliğine ilişkin rol ve sorumlulukları tanımlanmalıdır.

4. İhtiyaç duyulduğunda okul paydaşları okul güvenliği konusunda farkındalıklarının artırılması amacıyla eğitimden (ihmal, istismar, şiddet, ilk yardım vb.) geçirilmelidir.

5. Okul servis sürücüleri, okul ve yol güvenliği konularında her öğretim yılının başında yeniden bir eğitim programına tabi tutulmalı. Okul güvenliği sertifikası olmayan sürücüler çalıştırılmamalıdır.

6. Okul güvenliği konusunda uzmanlar yetiştirilmeli ve bu uzmanlar il veya ilçe düzeyinde istihdam edilmelidir.

Okulda fiziksel güvenliği sağlamak amacıyla;

1. Bütün okullarda güvenlik görevlisi ve sağlık personeli hizmet alımı yoluyla görevlendirilmelidir.

2. Büyük okullarda daha fazla güvenlik sorunu yaşandığı göz önünde bulundurularak, okul arsalarının ve büyüklüğünün belirlenmesinde nüfus hareketliliği dikkate alınmalı, okullar optimal büyüklükte olacak şekilde planlanmalıdır.

3. Okul giriş-çıkış saatlerinde okul çevresinde trafik polisi ve gönüllü trafik denetmenleri görevlendirilmelidir. Okul çevresindeki yaya geçitlerinde öğrencilerin görevlendirilmesinden vazgeçilmelidir.

4. Okul çevresinin daha güvenli bir yer haline gelebilmesi için yerel emniyet güçlerinden destek alınmalı, kurumlar arası işbirliği artırılmalıdır. Okulun kendi başına baş edemediği güvenlik konularında emniyet güçlerinden yardım alınmalıdır.

5. Akşam saatlerinde ders yapılan okullarda çevre güvenliğinin artırılması amacıyla okul çevresinin yeterince aydınlatılması sağlanmalı, yaşanabilecek elektrik kesintileri nedeniyle okullara jeneratörler tahsis edilmelidir.

6. Okul giriş-çıkışları ve çevresinin güvenliği için, okul giriş-çıkış noktalarının sayısı sınırlandırılmalı, okul içi ve çevresinde denetimi arttıracak önlemler alınmalı (ziyaretçi kartı, kamera, duman sensörü, metal detektör vb.) ve öğrencilerin okula istenmeyen araç-gereç ve suç aleti getirmelerini önlemek için denetimler yapılmalıdır.

7. Yeni yapılan okul binalarının teslim alınmasında okul müdürlerinin de görüşleri alınmalıdır.

8. Mevcut okulların fiziki ortamlarının, engelli bireylerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde tasarlanıp tasarlanmadığı kontrol edilmeli, varsa aksaklıkları giderecek önlemler alınmalıdır.

9. Okul tip projeleri bölgenin, okulun ve öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak tasarlanmalı, okul binaları planlanırken öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerde bulunmalarına olanak sağlayacak özellikte olmasına özen gösterilmelidir.

10. Okulda yaşanabilecek kaza ve yaralanmaları önlemek amacıyla, okuldaki onarım ve tadilatlar için okul yönetimlerine küçük onarım ödeneği tahsis edilmelidir.

11. Okul bahçesinin ve oyun alanlarının tasarımında kaza ve yaralanmayı önleyici yapı maddeleri kullanılmalı ve sürekli olarak bakım ve onarımı yapılmalıdır.

12. Türkiye coğrafyasının önemli bir kısmı deprem kuşağı üzerinde yer aldığından okullarda depreme karşı gerekli güvenlik önlemleri alınmalı, okul binaları çok katlı tasarlanmamalı, okul ve sınıf mobilyaları sabitlenmelidir.

13. Okul çevresinde öğrenci sağlığı ve güvenliği açısından risk oluşturabilecek maddelerin satılmasını önlemek amacıyla denetimler yapılmalıdır.

14. Okul sağlığı ve hijyeni açısından okullarda temiz içme suyu olanağı sağlanmalı, okullarda bulunan su depoları kontrol edilmeli ve periyodik aralıklarla klorlanması sağlanmalı, imkânlar ölçüsünde yemek hizmeti okullar tarafından sunulmalıdır.

15. Düzenlenen yetiştirme ve destekleme kurslarında öğretmenlerin nöbet görevi tanımlanmalıdır.

16. Öğrenci disiplin yönetmelikleri gözden geçirilmeli; başta uyuşturucu kullanımı (esrar, eroin, bonzai vb.) olmak üzere öğrencilerde gözlenen istenmeyen davranışları önlemek amacıyla yönetmelik maddelerinde caydırıcılığı arttırıcı düzenlemeler yapılmalıdır.

17. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği, rehber öğretmenlerin okul güvenliği konusundaki rol ve sorumluluklarını da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

18. Okul yöneticilerinin yetiştirilmesinde ve seçilmesinde okul güvenliği ile ilgili konular dikkate alınmalı, okul yöneticileri karşılaşılabilecek güvenlik sorunları ve krizleri yönetebilecek bilgi ve becerilere sahip adaylar arasından seçilmelidir.

19. Okul güvenliğine ilişkin ulusal ve yerel sorunları belirlemek ve analiz etmek amacıyla bu konuda bir veri tabanı oluşturulmalı, bu veri tabanından hareketle bölgelere hatta okullara göre risk haritaları çıkarılmalıdır.

20. Okullarda yaşanan güvenlik sorunlarının önemli bir kısmı ikili eğitimden tam gün eğitime geçmekle çözülebilir. Bu nedenle ikili eğitim yapılan okullarda en kısa sürede tam gün eğitime geçilmelidir.

21. Pansiyonlu ve yatılı okullarda belletmenlerin belirlenmesinde, toplam öğrenci sayısının cinsiyete göre dağılımı dikkate alınmalıdır.

22. Öğrencilerin "sağlık okur-yazarlık" düzeylerinin artırılması için yaş gruplarına göre eğitim programları düzenlenmelidir.

23. Okul bahçesindeki otoparklar kapatılmalı ya da okulun eğitim-öğretime kapalı olduğu dönemlerde kullanılmalıdır.

24. Güvenlik açısından öğrencilerin evlerine en yakın okula devam edebilmeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Okulda psikolojik güvenliği sağlamak amacıyla;

1. İhtiyacı olduğu tespit edilen öğretmenlere öfke kontrolü, çatışma yönetimi, arabuluculuk gibi konularda psiko-eğitim desteği sağlanmalıdır.

2. Öğrencilerin okula bağlılıklarını ve aidiyet duygularını artırmak amacıyla okulda sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler düzenlenmelidir. Okulda bu türden faaliyetler düzenlenirken öğrencilerin görüş, öneri ve talepleri alınmalı, öncelikler öğrencilerin görüşlerine göre belirlenmelidir.

3. Tüm yasal gösteriler ve etkinlikler öğrencilerin güvenliğini ve sağlığını riske etmeyecek şekilde yapılmalıdır.

4. Rehberlik servisi ağır psikolojik sorunlar yaşayan öğrencilere yardım amacıyla aileye yol göstermeli ve yardımcı olmalıdır.

5. Okullarda halkla ilişkiler birimi oluşturulmalı, velilerin ve diğer ziyaretçilerin ders saatleri içerisinde okulun işleyişini bozacak şekilde okul

ortamında bulunmaları, izinsiz ve kontrolsüz bir biçimde sınıflara girmeleri engellenmelidir.

6. Daha önce şiddet uyguladığı tespit edilen öğretmen, yönetici ve denetçilerin üst görevlere atanmaları engellenmelidir.

7. Okullarda hizmet alımı kapsamında görevlendirilecek destek hizmeti elemanlarının seçiminde özen gösterilmelidir. Göreve yeni başlayacak personele bir oryantasyon eğitimi verilmelidir.

8. Okul aile arasındaki bağları güçlendirmeye dönük önlemler alınmalı, bu bağlamda "0-18 Yaş Aile Eğitim Semineri"ne katılım özendirilmelidir.

9. Madde bağımlılığı, şiddet, saldırganlık vb. konularda öğrencilerde, okul personeline ve öğrenci velilerinde farkındalık yaratacak kamu spotları hazırlanmalıdır.

10. Okulu ve öğrencileri olumsuz olarak etkileyen içeriğe sahip TV programlarının denetlenmesi amacıyla MEB ve RTÜK daha yakın bir işbirliği içerisinde çalışmalıdır.

11. Okul personeli ve öğrencilere yönelik şiddeti önlemek amacıyla caydırıcı ve uygulanan yaptırımları ağırlaştırıcı nitelikte yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

12. Okul personeli ve öğrencilere yönelik şiddet, yaralama, gasp vb. olaylar yaşanması halinde, MEB öğrencilerin ve personelin hukuki savunmasını üstlenmelidir.

13. Okullarda çeşitli nedenlerle boş geçen derslerde istenmeyen davranışların ve güvenlik sorunlarının yaşanmaması için gerekli önlemler alınmalıdır.

14. Okul güvenliği açısından sorun yaratan öğrenci tutum ve davranışlarının altında yatan sebeplerin daha iyi anlaşılması amacıyla, çocukların ev ve aile ortamında tanınması için çaba sarf edilmelidir.

15. Risk grubunda yer alan öğrencilere ilişkin emniyet ve sağlık kurumlarındaki bilgiler, okul yönetimleri ile paylaşılmalıdır.

16. Cep telefonlarının okulda uygunsuz kullanılmasının önlenmesi amacıyla, bilişim teknolojilerinin etik kullanımı konusunda öğrenci, öğretmen ve velilere dönük eğitim çalışmaları yürütülmelidir.

Disiplin yönetmeliği uzmanların görüşleri alınarak yeniden düzenlenmeli, ilkokullar ve ortaokullar için de disiplin yönetmeliği çıkarılmalıdır.

2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Doğan (2010), “Ekolojik Sistem Kuramı Çerçevesinde Akran Zorbalığının İncelenmesi” adlı araştırmasında ‘Ekolojik Sistem Kuramı’ nı temel alarak aile, akran grupları, okul ve medya sistemleri arasındaki karşılıklı etkileşimler ve bu sistemlerin her birinin akran zorbalığına olan özgün katkısı gözden geçirmiştir. Yöntem olarak akran zorbalığı konusunda temel veri tabanları kullanılarak alan taranmıştır. Araştırma sonucunda akran zorbalığının çocukların ve ergenlerin fiziksel ve psikolojik sağlığını ciddi şekilde tehdit ettiğini göstermektedir. Akran zorbalığına ilişkin risk ve koruyucu faktörleri öğrenmek, duyarlı ve etkili müdahale programları geliştirmemize yardımcı olacaktır. Bu programların gerek çocuk ve ergenlerin gelişimsel özellikleri gerekse ülkemizdeki aile yapısı, kültürel değerler ve eğitim sisteminin dinamikleri dikkate alınarak tasarlanması gerekmektedir. Geliştirilecek ve uygulanacak olan bu programlar sayesinde akran zorbalığı davranışlarını önlemek veya etkilerini azaltmak yoluyla okullarda olumlu bir atmosfer yaratmak mümkün olacaktır. Aynı zamanda, sadece bireysel okul bazında değil makro düzeyde Türkiye’deki tüm okulları içeren akran zorbalığı farkındalık ve önleme programları hakkında sosyal politikaların oluşturulması gerekmektedir.

Turhan ve Turan (2010), “Ortaöğretim Kurumlarında Güvenlik” araştırmasında öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilerin görüşlerine göre ortaöğretim kurumlarının güvenlik düzeylerini belirlemiş ve bu konudaki problemler ile önerileri açıklamıştır. Araştırma Elazığ, Mardin ve Yozgat il merkezlerindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenler ile bu okullarda öğrenim gören öğrenci ve velilerinden oluşan 963 katılımcıdan anket vasıtasıyla veri toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin analiziyle; okul kantinlerinde bulunan gıdaların tam olarak güvenilir olmadığı, okuldaki güvenlik görevlilerinin güvenliği sağlamada yetersiz olduğu, okulların herhangi bir afet olasılığına karşı yeterli düzeyde hazırlıklı olmadığı, okullardaki bazı fiziksel öğelerin tehlike oluşturduğu ve alkol, sigara gibi maddelerin okul çevresinde yoğun olarak satıldığı ve bu maddelerin satışına ilişkin yaş sınırına uyulmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Erol (2009), “Okulda Güvenlik Sorununa Yol Açan Etmenlerin Belirlenmesi” çalışmasında tarama modelinde bir çalışma yapmıştır. Örnekleminin belirlenmesinde coğrafi bölgeler ve iller olmak üzere iki ölçüt esas alınmıştır. Evreni temsil

yeterliğine sahip bir örneklem büyüklüğü belirlemek için %95 güven düzeyine göre %5 örnekleme hatası ile ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine 954, velilere 498 ve ilköğretim-ortaöğretim yönetici/öğretmenlerine 498 olmak üzere toplam 1.950 anket uygulanmıştır. Araştırma kapsamına alınan gruplara uygulanan anketler sonucu elde edilen veriler, frekans ve yüzdeler şeklinde hesaplanarak tablolarda gösterilmiştir. Gruplara ortak sorulan sorularda ve bazı bağımlı, bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ki-kare metodu uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin çoğunun, “Öğrencilerimizin Zararlı Madde Kullanımı ve Şiddet Gibi Risklerden Korunması”, “Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması” vb. genelgeler ve MEB ile İçişleri Bakanlığı arasında yapılan, “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Arttırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü” gibi okullardaki şiddet olaylarının önlenmesi için yapılan düzenlemelerle ilgili bilgilerinin olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışmalarla ilgili yapılan düzenleme ve hizmetlerin etkin olarak uygulanmadığı ve bu konuda alınan kararların paylaşılmadığı; bunun sonucunda da “öğretmen- yönetici ve okul-veli iş birliğinin zayıflığı”, “kuralların uygulanmasına gerekli hassasiyetlerin gösterilmediği” sonucu ortaya çıkmıştır.

Yıldırım (2008), “ Okul Müdürlerine Göre İlköğretim Okullarının SWOT (GZTF) Analizi” çalışmasında veriler ilköğretim Genel Müdürlüğü’nün yürüttüğü ilköğretim müdürlerine yönelik olarak OYGEP (Okul Yönetimini Geliştirme Projesi) kapsamında Amasya, Çorum, Tokat illerinde bulunan toplam 517 müdürden toplanmıştır. Okul müdürlerinin görüşleri içerik analizi yapılmıştır. Araştırmada okul müdürlerinin çalıştıkları okulların yerleşim yerine göre ilköğretim okullarının güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri ortaya çıkmış ve öneriler geliştirilmiştir. Okul müdürlerinin görüşleri incelendiğinde; ilköğretim okullarının yerleşim yerlerine göre (il/ilçe merkezi, kasaba, köy), güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri değişmektedir.

Gömlüksiz, Demir, Kilimci, Melek, Vural, Erdal’ın(2008), “ Okullar Mercek Altında: Şiddet Ve Çocuk Hakları Üzerine Nitel Bir Çalışma” araştırmasında yönetici ve öğretmenlerin, okul bahçesinde öğrencilere yönelik davranışlarını çocuk hakları açısından incelemektir. Araştırma 2004- 2005 eğitim- öğretim yılında, Adana İli Seyhan ve Yüreğir İlçelerindeki alt, orta ve üst sosyo-ekonomik düzeylerde (SED)

bulunan 7 ilköğretim okulunda yürütülmüştür. Gözlem ve görüşmelerden elde edilen veriler, kategorilere ve temalara ayrılarak içerik analizine göre çözümlenmiş ve elde edilen bulgular çocuk hakları açısından değerlendirilerek yorumlanmıştır. Araştırma örnekleminde elde edilen bulgular, öğrencilerin temiz, hijyenik ve güvenli ortamlarda eğitim alma hakkının gözetilmediğini; öğretmen ve yöneticilerin yönetim ve disiplin açısından bilgi ve beceri eksikliklerinin bulunduğunu; genel olarak da çocuk haklarının öğretmen ve yöneticiler tarafından istismar ve ihlal edildiğini göstermektedir.

Gençtanırım Kurt (2015) yürüttüğü “Okulumda Risk Yok” isimli TÜBİTAK projesinde Ekolojik Sistem Kuramını kavramsal temelleriyle açıklamıştır “Okulumda Risk Yok” isimli TÜBİTAK Projesi kapsamında katılımcılara Anti-Sosyal Davranışlar, Sigara-Alkol Kullanımı, Madde Bağımlılığı, Cinsel Davranışlar ve Ekolojik Yaklaşım hakkında Eğitimler vermiştir. Bu çalışmada Okulumda Risk Yok isimli bir site kurulmuş kavramlar hakkında açıklama yapılmıştır. Şu sonuçlara ulaşılmıştır: Davranışları yalnızca uyaran ve uyarana verilen cevap veya etki tepki ilişkisi yoluyla açıklamak yeterli değildir. Zaman, çevre koşulları ve sosyal etkileşim de davranışları olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Ekolojik sistem yaklaşımı, davranışın birden fazla çevre sistemi ile ilgili olduğunu savunur. Bireyin davranışı; geçmiş yaşam deneyimlerinin, içinde bulunduğu çevre koşullarının, çevredeki diğer sistemlerle olan ilişkilerinin ve kendi kişilik özelliklerinin bir bileşkesi olarak ortaya çıkmaktadır. Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanı açısından ele alındığında uygulayıcılar Ekolojik Sistem Yaklaşımını riskli davranışların önlenmesinde ve müdahale edilmesinde etkili şekilde kullanabilirler.

Özbaş ve Badavan (2009), “ İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okul Aile İlişkileri Konusunda Yapmaları Gereken Ve Yapmakta Oldukları İşler.” Çalışmasında ilköğretim okulu yöneticilerinin okul-aile ilişkileri konusunda yapmaları gereken ve uygulamada yapmakta oldukları işlerin düzeyine ilişkin yönetici ve veli görüşleri ile bu görüşler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunup bulunmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma evreni, Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki ilçelere bağlı ilköğretim okullarında görev yapan 1437 yönetici ile 516.326 öğrenci velisinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini de 15 ilçeden yansız olarak seçilen 6’sından, yine yansız olarak belirlenen toplam 92 ilköğretim okulundan 284 yönetici ile 384 öğrenci velisi

oluşturmuştur. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış, faktör analizi ile madde faktör yükleri hesaplanmıştır. Analizler sonunda kullanılan ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, hem veliler hem de yöneticiler için “okul güvenliği” konusu ile ilişkili olan işler, okul-aile ilişkileri sürecinde en yüksek düzeyde gerçekleştirilmesi gerekenler olarak görülmektedir.

Erkal ve Yertutan (2009) “Çocukların Okulda Kaza Geçirme Durumu ve Okulda Kaza Geçirmelerini Önlemeye Yönelik Ebeveyn Davranışlarının İncelenmesi” çalışmasında çocukların okulda kaza geçirme durumunu ve ebeveynlerin çocukların okulda kaza geçirmesini önlemeye yönelik davranışlarını belirlemek amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür. Çalışma, Mamak Dr. Halil Ülgen Sağlık Ocağına bağlı bölgede yaşayan aileler arasından rastgele örnekleme yöntemi ile seçilen toplam 600 kişi (anne-baba) üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın verileri 9-21 Haziran 2010 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formunun yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanması sonucu toplanmıştır. Araştırmaya katılan kişilerin; %9,5’inin (57 kişi) çocukları son üç yılda okulda kaza geçirmiş, kaza geçiren erkek çocuklarının oranı kızlardan daha fazladır. Kazaların nedenleri arasında çocuğun kendisinden kaynaklandığını belirtenler ilk sırada gelirken (% 47,8), düşme kazasını belirtenler (% 77,6) en yüksek orandadır. Okulda kaza geçiren çocukların ebeveynleri arasında çocuklarının tekrar kaza geçirmemesi için hiç bir önlem almayanlar bulunurken (% 14,0’ü), önlem aldığını belirtenler arasında ise (% 59,5) çocukların kendilerini korumaları için bilgilendirenler önde gelmektedir. Okulda çocuğu kaza geçirmeyen 543 ebeveynin % 74,4’ü çocukları okulda kaza geçirmemesi için önlem alırken, aldıkları önlemler arasında % 99,0 ile kazalara karşı çocukların kendilerini korumaları için bilgilendirme en yüksek orandadır.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama aracı ve veri toplama aracının geliştirilmesi süreci ile verilerin analizine ilişkin bilgiler verilmektedir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışma nicel araştırma modeline dayalı olarak tarama yöntemiyle yapılmış bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte yada halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar,2015:77). Tarama modeli, genellenebilir bilgilere ulaşmak için evrenden ya da evrenin genelinden alınacak örneklem üzerinden gerçekleştirilen araştırma desenlerindedir (Karasar,2015). Ayrıca tarama araştırmaları genellikle diğer araştırmalara nazaran daha büyük örneklem üzerinde yapılan, bir konu yada olaya ilişkin katılımcıların görüş yada ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2015:177).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılında Orta Anadolu'daki bir il merkezinde bulunan ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan 3287 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma evreninin “İç Anadolu Bölgesi'ndeki bir il” olarak kodlanmasının üç sebebi bulunmaktadır. Bunlar: (1) Veri toplama araçlarının uygulaması için alınacak izini kolaylaştırmak. (2) Araştırmanın katılımcılarının görüşlerini daha rahat ifade edebilmelerini sağlamak. (3) Araştırma sonucunda elde edilen bulguların her hangi bir etiketlemeye meydan vermemesinin önüne geçmektir.

Teorik olarak herhangi bir araştırma alanına giren nesne ve bireylerin tümüne evren denilmektedir. Evren tam olarak betimlenmiş bireyler yada gözlemler grubu olarak ifade edilmektedir (Kaptan,1998:116). Araştırmalarda teorik evren ve ulaşılabilir evren olmak üzere iki çeşit evren bulunmaktadır. Teorik evren genellemek istenen evren, ulaşılabilir evren ise teorik evrende yer alan bireylerin tümüne ulaşamayacağı için bunun yerine ulaşılabilir bireylerin yer aldığı teorik evrenden daha küçük evrene denilmektedir (Akarsu, 2015:33).

Araştırmanın örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme (maximum variation sampling) yoluyla belirlenmiştir. Örneklem, belli bir evrenin belli sayıda birimlerinin seçimiyle oluşan evrenin temsilcisi bir birimdir (Balcı, 2005:80). Araştırmada maksimum çeşitlilik örnekleme tekniğinin tercihin nedeni okul güvenliği algısının her okul düzeyinde farklı farklı olmasıdır. Daha fazla sayıda okulun araştırma kapsamına alınmasının daha gerçekçi bir durumu ortaya koyacağı düşünülmüştür. Amaçlı örneklem kapsamında kullanılan bu yöntem, birtakım farklılıkları içeren temel temaları bulup tanımlamayı hedeflemektedir (Patton, 2014). Böyle bir araştırma sonucunda elde edilecek bulgular ve sonuçlar farklı bir örnekleme yöntemi ile elde edilen sonuçlara göre daha zengin olabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu kapsamda araştırma kapsamına alınan il merkezinde bulunan 30 adet eğitim kurumunda görevli 200'ü ilkokul, 200'ü ortaokul ve 144'ü de lise olmak üzere toplam 544 öğretmen araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Öğretmenlerin araştırmaya katılabilmeleri için gerekli olan resmi izin alınmıştır (EK-I) ve katılımcıların kendilerine sunulan ölçeği istekli olarak cevaplamasına titizlik gösterilmiştir. Araştırmanın örneklem grubundaki öğretmenlerin demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo 3.1.'de verilmiştir.

Tablo 3.1. Örneklemdaki Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Özellik	Değişkenler	N	%
Cinsiyet	Erkek	260	47,7
	Kadın	284	52,2
Okul Türü	İlkokul	200	36,7
	Ortaokul	200	36,7
	Lise	144	26,5
Mesleki Kıdem	0-9 Yıl	203	37,3
	10-19	176	32,3
	20-29	98	18
	30 yıl ve üzeri	67	12,3
Toplam		544	100

Tablo 3.1.'de örneklemdaki öğretmenlerin demografik özellikleri gösterilmektedir. Buna göre araştırma kapsamındaki öğretmenlerin yarıdan fazlası kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Katılımcıların branş farklılıkları bir değişken

olarak dikkate alınmamıştır. Öğretmenlerin 200'ü ilkokullarda, 200'ü orta okullarda ve 144'ü de liselerde görev yapmaktadır. Mesleki kıdem bakımından 10 yıl altında görev yapmakta olan öğretmenlerin sayısı örneklem grubunun üçte birini oluşturmaktadır. Yine örneklem grubunun üçte biri 10-19 yıl arasında bir mesleki deneyime sahiptir. Öğretmenlerin üçte biri de 20 yıl ve daha fazla mesleki deneyime sahip bulunmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından Eşit Aralıklı olarak geliştirilen “Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği (ESKTOGÖ)” kullanılmıştır. Ölçek Ekolojik Sistem Kuramı'nın katmanları dikkate alınarak oluşturulmuştur. Geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmış olup, geliştirme sürecinin ayrıntıları araştırmanın bulgular bölümünde açıklanmıştır.

3.3.1. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ve araştırmacı tarafından geliştirilen Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği'nin(ESKTOGÖ) geliştirilmesi sürecine ilk olarak 113 maddelik bir madde havuzu (Bkz.EK-2) oluşturma aşaması ile başlanmıştır. Bunu taslak ölçek oluşturma aşaması izlemiştir. Taslak ölçekteki maddeler uzman görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda ölçek rafine edilerek 101 maddeli uygulama ölçeği elde edilmiştir.

Araştırma verileri 101 maddeli taslak (Bkz.EK-3) yardımıyla 544 öğretmenden toplanmış, geçerlik ve güvenirlik analizlerine tabi tutulmuştur. Bu analizler sonucunda ölçeğe son şekli verilmiştir. Ölçeğin son şekline Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği adı verilmiştir. Ölçek altı temel boyut ve bu boyutlar içerisinde yer alan 12 alt boyuttan oluşmaktadır.

3.3.1.1. Maddelerin Oluşturma Aşaması

Okul güvenliği konusunda Ekolojik Sistem Kuramı çerçevesinde bir ölçme aracı geliştirme çalışmasına öncelikle konuya ilişkin teorik çalışmaların incelenmesiyle başlanmıştır. Okul güvenliği ile ilgili pek çok çalışma bulunmaktadır (Çankaya 2009; Dönmez 2001; Doğan 2010; Erol 2009; Erkal Ve Yertutan 2009; Gömleksiz Vd.2008; Özbaş Ve Badavan 2009; Örucü Ve Şimşek 2011; Yavuzer

2011). Ekolojik Sistem Kuramı'nın bazı araştırmalara çerçeve oluşturduğu görülmüş fakat okul güvenliğini bu çerçevede inceleyen bir ölçme aracı ya da çalışmaya rastlanamamıştır.

Ekolojik Sistem Kuramı çerçevesinde, 6 adet okul müdürüyle bir ön görüşme yapılmıştır. Bu görüşmeler esnasında Ekolojik Sistem Yaklaşımı tanıtılmaya çalışılmış ve madde havuzunda yer verilen maddelerin genel olarak her bir evreye uygunluğu hakkında müdürlerinin görüşleri alınmıştır.

Aynı çalışma üç adet sınıf öğretmeni, dört adet ortaokul öğretmeni ve branşları farklı olmak üzere üç adet lise öğretmeni ile de ayrı ayrı görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmeler sonucunda okul güvenliği ölçेğinde yer verilecek maddeler hakkında görüşleri alınmıştır. Ekolojik Sistem Kuramını bireyi olarak merkeze alan ve onun çevreleyen farklı sistemleri Mikrosistem, Mezosistem, Ekzosistem, Makrosistem ve Kronosistem adıyla yakından uzağa doğru iç içe geçmiş daireler şeklinde ele alan bir yaklaşımı içermektedir. Araştırma kapsamında geliştirilecek olan ölçеğin madde havuzundaki soruların her bir evreye uygunluğu hakkındaki okul müdürü ve yönetici görüşlerinin alınması ölçеğin ilk şeklinin oluşturulmasına büyük bir katkı sağlamıştır. Öğrenci için güvenlik konusunu onun ilişkide bulunduğu yakın çevreden başlayıp küresel olaylara kadar geniş bir yelpazede ele almayı içeren bir ölçеğin geliştirilmesinde okul müdürü ve öğretmenlere ait görüşler önemli katkılar sağlamıştır.

3.3.1.2. Uzman Görüşüne Başvurma Aşaması

Taslak ölçek için 5 öğretim üyesinden görüş alınmıştır. Taslak ölçekte yer alan maddelerin ilgili boyutu uygunluğu hakkında Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görevli öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma kapsamında görüşlerine başvurulan uzmanlardan ikisi Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında, ikisi Eğitim Programları ve Öğretim alanında biri de Eğitim Yönetimi alanında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Büyüköztürk (2015:180)'e göre uzmanların bir sorunun geçerliği noktasında uyuşma düzeylerinin % 90-100 oranında olması beklenir ve %70-80 oranında uyuşma gösterdikleri maddeler düzeltilerek ölçekte tutulabilir. Araştırma kapsamında geliştirilmeye çalışılan ölçеğin Taslak formu hakkındaki 5 uzman görüşü incelenmiş ve bunların % 90-100 arası uyuşma gösterdiği belirlenmiştir. Bu kapsamda üzerinde uzlaşılamayan

12 madde ölçekten çıkartılmış ve 101 maddeli Uygulama Ölçeği elde edilmiştir. Uzman görüşüne başvurma gerekçesi 3.3.1.5. Ölçeğin Geçerlik Çalışmaları kısmında açıklanmıştır.

3.3.1.3. Ölçeğin Ön Deneme Aşaması

Ölçekteki maddeler okul güvenliğine tehdit oluşturma durumlarına göre “0” **Hiç**, “1” **Az**, “2” **Orta**, “3” **Tam**, “4” **Çok** biçimde oluşan eşit aralıklı bir skalaya yerleştirilmiştir. Hazırlanan 61 maddeli ölçekten alınabilecek en yüksek puan “244”, en düşük puan ise “0” dır.

101 maddeli Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Uygulama Ölçeği çalışma grubunda yer almayan Nevşehir İli Kozaklı İlçesinde 30 adet öğretmen üzerinde pilot uygulamaya tabi tutulmuştur. Bu işlem sonucunda elde edilen analiz sonuçlarına göre bazı ifadelerde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik ile güvenilirlik analizlerinin tamamlanması için 2017/2018 eğitim öğretim yılı 2. Döneminde asıl uygulamaya geçilmiştir.

3.3.1.4. Ölçeğin Güvenirlik Çalışmaları

Güvenirlik, ölçme sonuçlarının tesadüfi hatalardan arınıklık derecesi ve ölçmelerin duyarlık derecesi olarak ifade edilmektedir (Turgut ve Baykul, 2015:122). Güvenirlik, geçerlilik için bir ön koşuldur (Balcı, 2005:100). Ayrıca bir ölçme aracının geçerli olması için öncelikle güvenilir olması gerekmektedir (Başol, 2015:130).

Güvenirlik hesaplama yaklaşımlarından biri olan iç tutarlılık güvenilirliğini hesaplama yöntemlerinden biri de madde analizlerinin yapılmasıdır (Balcı, 2005:100). Ayrıca her maddenin ölçme gücünü belirlemek amacıyla Likert tarafından korelasyona dayalı analiz ve iç tutarlık ölçütüne (t-testi) dayalı analiz önerilmektedir (Tezbaşaran, 2008:29). Büyüköztürk (2016:110) ise ölçme aracının bir kez uygulanması neticesinde elde edilen puanların kullanılarak madde varyansına dayalı güvenilirlik belirleme yöntemi olan Cronbach Alpha analizinin güvenilirlik hesaplamalarında kullanılabileceğini belirtmektedir.

Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeğinin güvenilirlik düzeyi (iç tutarlığı) madde analizleri ile incelenmiştir. Bu kapsamda hem % 27 alt - % 27 üst grup ortalamaları farkına dayalı t-testi ile grup ortalamaları test edilmiş hem de madde toplam puanlarının korelasyonlarına dayalı madde analizleri yapılmıştır. Bu

aşamada 101 maddelik uygulama ölçeğinin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı ,967 olarak hesaplanmıştır.

Güvenirlik analizlerine ilişkin bulgular araştırmanın bulgular kısmında ayrıntılı olarak verilmiştir.

3.3.1.5. Ölçeğin Geçerlik Çalışmaları

Geçerlik, ölçme aracının ölçme amacına hizmet etme derecesi olarak tanımlanmaktadır (Turgut ve Baykul, 2015:133). Başka bir tanımla geçerlik, ölçeğin bireyin ölçülmek istenen özelliğini ne derece doğru ölçtüğü ile ilgili bir kavramdır. Geçerlik teknikleri için bir çok sınıflamadan bahsedilse de en çok tercih edileni kapsam geçerliği, ölçüt geçerliği ve yapı geçerliğidir (Büyüköztürk, 2015:179).

Kapsam geçerliği, maddelerin ölçülmek istenen davranışı ölçmede nicelik ve nitelik olarak yeterliliğinin göstergesidir. Kapsam geçerliğini test etmede en mantıklı yollardan birisi de uzman görüşüne başvurmaktır (Büyüköztürk, 2015:179-180). Bu ifadeden yola çıkılarak hazırlanan taslak ölçeğin kapsam geçerliliğinin sağlanması amacıyla uzman görüşüne başvurulmuş ve uzman görüşü alma süreci 3.3.1.2.'de ayrıntıları ile açıklanmıştır.

Ölçüt geçerliliği ise ölçme aracından elde edilen bulgularla başka bir ölçme aracından elde edilen bulguların uyumluluk düzeyidir (Seçer, 2015:221). Ancak, bu alanda yapılmış benzer bir çalışma olmaması, daha önceden hazırlanmış bir ölçek bulunmaması nedeniyle hazırlanan taslak ölçeğin ölçüt geçerliliği çalışılmamıştır.

Yapı geçerliği ölçeğin ölçülmek istenen davranış bakımından faktörü doğru bir şekilde ölçebilme derecesini göstermektedir (Büyüköztürk, 2015:180). Başka bir tanıma göre yapı geçerliği, ölçme aracını oluşturan parçaların birbirleriyle ilişkilerinden yola çıkılarak belli bir yapıyı sergileme düzeyini ortaya koymaktır (Başol, 2015:167). İstatistiksel olarak yapı geçerliliğini incelemenin en iyi yolu faktör analizidir (Seçer, 2015:222).

Faktör analizi, bir veri setindeki değişkenlerin birbirlerinden nispeten bağımsız olarak tutarlı alt kümeler oluşturduğunu keşfetmeye yönelik bir istatistiksel tekniktir ve açıklayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi olmak üzere iki çeşidi bulunmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2015:612). Açıklayıcı faktör analizi, bir ölçme aracında yer alan maddelerin aralarındaki ilişkinin türünü belirlemeye ve

maddelerin kaç alt başlık altında toplanabileceğini bulmaya yönelik bir tekniktir (Seçer, 2015:153).

Geçerlilik tespitine ilişkin faktör analizlerine ait bilgiler bulgular bölümünde ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın birinci alt problemi “Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği güvenilir bir ölçme aracı mıdır?” sorusundan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerin iç tutarlılık ölçütüne yönelik Alt %27 ve Üst %27’lik Grupların Madde Ortalamaları İçin t-Testi, Madde Toplam Korelasyonları analizi ile Cronbach’s Alfa güvenilirlik analizi yapılmıştır.

4.1.1. Alt-Üst Grup Ortalamaları Farkına Dayalı Madde Analizi

Taslak ölçekte yer alan maddelerin ayırt edicilik gücünün hesaplanması amacıyla her bir madde için %27’lik alt grup ve %27’lik üst grubun puan ortalamaları farkına dayalı t-testi yapılmıştır. Her maddeden alınan puanlar yüksekten düşüğe doğru sıralanmış ve 147’şer kişilik üst üst ve alt grup oluşturulmuştur. Yapılan analiz sonucu Tablo 4.1.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Ölçeğin Alt %27 ve Üst %27’lik Grupların Madde Ortalamaları İçin t-Testi Sonuçları

Madde Numarası		N	\bar{x}	SD	df	t	*p
1	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	47,923	,000
	Alt Grup	147	1,2043	,56259			
2	Üst Grup	147	3,5054	,50268	184	40,996	,000
	Alt Grup	147	,8280	,37946			
3	Üst Grup	147	3,6237	,48709	184	27,436	,000
	Alt Grup	147	1,1828	,70628			
4	Üst Grup	147	3,5269	,50198	184	40,543	,000
	Alt Grup	147	,7742	,42038			
5	Üst Grup	147	3,1720	,37946	184	41,563	,000
	Alt Grup	147	,4624	,50128			
6	Üst Grup	147	3,4086	,49424	184	40,948	,000
	Alt Grup	147	,4301	,49777			
7	Üst Grup	147	3,0430	,60638	184	40,506	,000
	Alt Grup	147	,1290	,33705			
8	Üst Grup	147	3,5161	,50245	184	41,318	,000
	Alt Grup	147	,4731	,50198			
9	Üst Grup	147	3,3226	,47000	184	38,377	,000

Tablo 4.1. devamı

	Alt Grup	147	,6559	,47764			
10	Üst Grup	147	3,5376	,50128	184	40,617	,000
	Alt Grup	147	,7634	,42727			
11	Üst Grup	147	3,1398	,71614	184	42,281	,000
	Alt Grup	147	,0000	,00000			
12	Üst Grup	147	3,1505	,64177	184	47,342	,000
	Alt Grup	147	,0000	,00000			
13	Üst Grup	147	3,6559	,47764	184	42,898	,000
	Alt Grup	147	,6129	,48973			
14	Üst Grup	147	3,5484	,50035	184	40,819	,000
	Alt Grup	147	,7634	,42727			
15	Üst Grup	147	3,6344	,48421	184	42,850	,000
	Alt Grup	147	,5376	,50128			
16	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	45,641	,000
	Alt Grup	147	,7527	,68613			
17	Üst Grup	147	3,4301	,49777	184	37,290	,000
	Alt Grup	147	,7527	,48130			
18	Üst Grup	147	3,7957	,40538	184	54,884	,000
	Alt Grup	147	,3011	,46121			
19	Üst Grup	147	3,4086	,49424	184	48,342	,000
	Alt Grup	147	,2043	,40538			
20	Üst Grup	147	3,7742	,42038	184	40,802	,000
	Alt Grup	147	1,0108	,49988			
21	Üst Grup	147	3,5914	,49424	184	44,157	,000
	Alt Grup	147	,3978	,49424			
22	Üst Grup	147	3,8817	,32469	184	49,115	,000
	Alt Grup	147	,8710	,49400			
23	Üst Grup	147	3,4624	,58159	184	57,412	,000
	Alt Grup	147	,0000	,00000			
24	Üst Grup	147	3,6452	,48106	184	73,074	,000
	Alt Grup	147	,0000	,00000			
25	Üst Grup	147	3,3978	,49211	184	53,644	,000
	Alt Grup	147	,1183	,32469			
26	Üst Grup	147	3,2473	,43379	184	41,382	,000
	Alt Grup	147	,4194	,49613			
27	Üst Grup	147	3,6559	,47764	184	48,726	,000
	Alt Grup	147	,3011	,46121			
28	Üst Grup	147	3,5161	,50245	184	67,486	,000
	Alt Grup	147	,0000	,00000			

Tablo 4.1. devamı

29	Üst Grup	147	3,5699	,49777	184	64,549	,000
	Alt Grup	147	,0323	,17764			
30	Üst Grup	147	3,5484	,50035	184	68,391	,000
	Alt Grup	147	,0000	,0000			
31	Üst Grup	147	3,6882	,46575	184	43,975	,000
	Alt Grup	147	,5914	,49424			
32	Üst Grup	147	3,3978	,55442	184	40,803	,000
	Alt Grup	147	,3226	,47000			
33	Üst Grup	147	3,4301	,49777	184	66,453	,000
	Alt Grup	147	,0000	,00000			
34	Üst Grup	147	3,3333	,47396	184	67,823	,000
	Alt Grup	147	,0000	,00000			
35	Üst Grup	147	3,4409	,49918	184	43,536	,000
	Alt Grup	147	,3333	,47396			
36	Üst Grup	147	3,4624	,50128	184	46,770	,000
	Alt Grup	147	,2473	,43379			
37	Üst Grup	147	3,1183	,68919	184	35,780	,000
	Alt Grup	147	,1828	,38859			
38	Üst Grup	147	2,9247	,79723	184	35,379	,000
	Alt Grup	147	,0000	,00000			
39	Üst Grup	147	3,2581	,48685	184	47,609	,000
	Alt Grup	147	,1828	,38859			
40	Üst Grup	147	3,3226	,47000	184	41,202	,000
	Alt Grup	147	,4086	,49424			
41	Üst Grup	147	3,3548	,48106	184	38,992	,000
	Alt Grup	147	,5484	,50035			
42	Üst Grup	147	3,3333	,47396	184	39,333	,000
	Alt Grup	147	,5161	,50245			
43	Üst Grup	147	3,3656	,49424	184	41,214	,000
	Alt Grup	147	,4086	,49424			
44	Üst Grup	147	3,2151	,43861	184	41,214	,000
	Alt Grup	147	,3978	,49211			
45	Üst Grup	147	3,4946	,50268	184	40,169	,000
	Alt Grup	147	,5376	,50128			
46	Üst Grup	147	3,7849	,41309	184	39,095	,000
	Alt Grup	147	,8280	,60115			
47	Üst Grup	147	3,4624	,50128	184	39,130	,000
	Alt Grup	147	,6344	,48421			
48	Üst Grup	147	3,8817	,32469	184	45,494	,000

Tablo 4.1. devamı

	Alt Grup	147	,8387	,55737			
49	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	44,936	,000
	Alt Grup	147	1,2043	,59998			
50	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	46,650	,000
	Alt Grup	147	1,2258	,57349			
51	Üst Grup	147	3,6774	,47000	184	42,688	,000
	Alt Grup	147	,7204	,47470			
52	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	44,030	,000
	Alt Grup	147	1,1075	,63353			
53	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	36,626	,000
	Alt Grup	147	1,3441	,69930			
54	Üst Grup	147	3,3871	,48973	184	38,519	,000
	Alt Grup	147	,6452	,48106			
55	Üst Grup	147	3,5054	,50268	184	39,629	,000
	Alt Grup	147	,6559	,47764			
56	Üst Grup	147	3,5591	,49918	184	40,630	,000
	Alt Grup	147	,6129	,48973			
57	Üst Grup	147	3,9677	,17764	184	41,313	,000
	Alt Grup	147	1,1613	,63057			
58	Üst Grup	147	3,6344	,48421	184	43,382	,000
	Alt Grup	147	,4946	,50268			
59	Üst Grup	147	3,5806	,49613	184	47,470	,000
	Alt Grup	147	,2796	,45122			
60	Üst Grup	147	3,5054	,50268	184	43,382	,000
	Alt Grup	147	,3656	,48421			
61	Üst Grup	147	3,7957	,40538	184	48,459	,000
	Alt Grup	147	,5669	,49777			
62	Üst Grup	147	3,7204	,45122	184	47,229	,000
	Alt Grup	147	,4301	,49777			
63	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	40,261	,000
	Alt Grup	147	1,1828	,67480			
64	Üst Grup	147	3,4409	,49918	184	40,427	,000
	Alt Grup	147	,4731	,50198			
65	Üst Grup	147	3,7097	,45637	184	44,686	,000
	Alt Grup	147	,6882	,46575			
66	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	30,315	,000
	Alt Grup	147	1,2688	,87402			
67	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	20,461	,000
	Alt Grup	147	1,8817	,99836			

Tablo 4.1. devamı

68	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	18,527	,000
	Alt Grup	147	2,0860	,99625			
69	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	34,632	,000
	Alt Grup	147	1,0968	,80844			
70	Üst Grup	147	3,9677	,17764	184	47,324	,000
	Alt Grup	147	,9247	,59411			
71	Üst Grup	147	3,9785	,14585	184	61,968	,000
	Alt Grup	147	,6774	,49258			
72	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	53,681	,000
	Alt Grup	147	,6022	,61041			
73	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	66,453	,000
	Alt Grup	147	,5699	,49777			
74	Üst Grup	147	3,8387	,36979	184	63,030	,000
	Alt Grup	147	,2151	,41309			
75	Üst Grup	147	3,8602	,34864	184	52,157	,000
	Alt Grup	147	,5806	,49613			
76	Üst Grup	147	3,5484	,50035	184	40,622	,000
	Alt Grup	147	,7419	,43994			
77	Üst Grup	147	3,5376	,50128	184	45,121	,000
	Alt Grup	147	,3226	,47000			
78	Üst Grup	147	3,4194	,49613	184	41,234	,000
	Alt Grup	147	,4194	,49613			
79	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	41,116	,000
	Alt Grup	147	1,2903	,63555			
80	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	38,956	,000
	Alt Grup	147	1,4409	,63353			
81	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	36,789	,000
	Alt Grup	147	1,7097	,60037			
82	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	37,655	,000
	Alt Grup	147	1,1828	,72151			
83	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	42,306	,000
	Alt Grup	147	1,1183	,65689			
84	Üst Grup	147	3,9892	,10370	184	44,022	,000
	Alt Grup	147	,9247	,66327			
85	Üst Grup	147	3,8172	,38859	184	43,677	,000
	Alt Grup	147	,6774	,57410			
86	Üst Grup	147	3,6237	,48709	184	41,957	,000
	Alt Grup	147	,6452	,48106			
87	Üst Grup	147	3,9570	,20398	184	41,220	,000

Tablo 4.1. devamı

	Alt Grup	147	,9247	,67946			
88	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	39,359	,000
	Alt Grup	147	1,1398	,70080			
89	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	35,848	,000
	Alt Grup	147	1,1720	,76077			
90	Üst Grup	147	3,8065	,39722	184	32,708	,000
	Alt Grup	147	1,0645	,70413			
91	Üst Grup	147	3,9677	,17764	184	35,888	,000
	Alt Grup	147	1,3118	,69123			
92	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	35,405	,000
	Alt Grup	147	1,0108	,81420			
93	Üst Grup	147	3,8495	,35954	184	44,125	,000
	Alt Grup	147	,6774	,59273			
94	Üst Grup	147	3,7742	,42038	184	33,467	,000
	Alt Grup	147	,9892	,68357			
95	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	49,816	,000
	Alt Grup	147	,6989	,63904			
96	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	41,719	,000
	Alt Grup	147	,6989	,76307			
97	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	42,885	,000
	Alt Grup	147	,8925	,69879			
98	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	41,810	,000
	Alt Grup	147	,8280	,73164			
99	Üst Grup	147	4,0000	,00000	184	37,816	,000
	Alt Grup	147	,7742	,82263			
100	Üst Grup	147	3,7742	,42038	184	53,672	,000
	Alt Grup	147	,3011	,46121			
101	Üst Grup	147	3,9462	,22677	184	61,348	,000
	Alt Grup	147	,4516	,50035			

**p<0,01 için anlamlı değerler*

Tablo 4.1.' de Ölçeğin Alt %27 ve Üst %27'lik Grupların Madde Ortalamaları İçin t-Testi Sonuçları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde tüm maddelere ait sig 2. değerinin tamamının anlamlı olduğu ve t-testi sonuçlarının 18,527 ile 73,074 aralığında değer aldığı görülmektedir.

4.1.2. Madde Toplam Korelasyonu Analizi

Ölçekte yer alan 101 madde için madde toplam korelasyonları hesaplanmış, madde ayırt ediciliğinin kolay yorumlanabilmesi amacıyla alt-üst gruplar için yapılan t-testi sonuçlarıyla birlikte Tablo 4.2.'de verilmiştir.

Tablo 4.2. Ölçeğin Madde Analiz Sonuçları

Madde Numarası	Madde Toplam Korelasyonu*	t (Alt %27 – Üst %27)**
M1	,477	47,923
M2	,517	40,996
M3	,468	27,436
M4	,537	40,543
M5	,413	41,563
M6	,484	40,948
M7	,503	40,506
M8	,620	41,318
M9	,590	38,377
M10	,492	40,617
M11	,541	42,281
M12	,557	47,342
M13	,446	42,898
M14	,432	40,819
M15	,456	42,850
M16	,492	45,641
M17	,559	37,290
M18	,551	54,884
M19	,564	48,342
M20	,555	40,802
M21	,666	44,157
M22	,523	49,115
M23	,643	57,412
M24	,678	73,074
M25	,649	53,644
M26	,603	41,382
M27	,589	48,726
M28	,581	67,486
M29	,567	64,549
M30	,574	68,391

Tablo 4.2. devamı

M31	,694	43,975
M32	,680	40,803
M33	,719	66,453
M34	,674	67,823
M35	,590	43,536
M36	,599	46,770
M37	,601	35,780
M38	,557	35,379
M39	,499	47,609
M40	,435	41,202
M41	,565	38,992
M42	,712	39,333
M43	,570	41,214
M44	,607	41,214
M45	,688	40,169
M46	,398	39,095
M47	,560	39,130
M48	,629	45,494
M49	,678	44,936
M50	,699	46,650
M51	,650	42,688
M52	,576	44,030
M53	,351	36,626
M54	,430	38,519
M55	,465	39,629
M56	,552	40,630
M57	,611	41,313
M58	,431	43,382
M59	,657	47,470
M60	,688	43,382
M61	,680	48,459
M62	,616	47,229
M63	,386	40,261
M64	,492	40,427
M65	,399	44,686
M66	,474	30,315
M67	,366	20,461
M68	,410	18,527
M69	,505	34,632

Tablo 4.2. devamı

M70	,561	47,324
M71	,623	61,968
M72	,627	53,681
M73	,704	66,453
M74	,704	63,030
M75	,485	52,157
M76	,616	40,622
M77	,665	45,121
M78	,711	41,234
M79	,542	41,116
M80	,546	38,956
M81	,438	36,789
M82	,499	37,655
M83	,493	42,306
M84	,506	44,022
M85	,580	43,677
M86	,630	41,957
M87	,591	41,220
M88	,663	39,359
M89	,649	35,848
M90	,531	32,708
M91	,586	35,888
M92	,620	35,405
M93	,552	44,125
M94	,585	33,467
M95	,572	49,816
M96	,567	41,719
M97	,669	42,885
M98	,633	41,810
M99	,628	37,816
M100	,575	53,672
M101	,517	61,348

** $p < 0,01$ için anlamlı değerler , $N=544$, $**n_1 = n_2 = 147$,*

Tablo 4.2.'de Ölçeğin Madde Analiz Sonuçları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde madde toplam korelasyonlarının ,351 ile ,719 arasında değer aldığı görülmekte ve korelasyon sonuçları ile t-testi sonuçları karşılaştırmalı bir şekilde gösterilmektedir.

Araştırma kapsamında geliştirilen ve taslak ölçek durumunda olan 101 maddeli *Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeğine* ilişkin Cronbach's Alpha Güvenirlilik katsayısı ,967 olarak bulunmuştur.

4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın ikinci alt problemi "Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği geçerli bir ölçme aracı mıdır?" sorusundan oluşmaktadır. Çalışma kapsamında bu alt problemin çözümüne yönelik olarak 101 maddeli Ekolojik Okul Güvenliği Uygulama Ölçeği Açımlayıcı Faktör Analizine tabi tutulmuştur. Faktör analizi, ölçülmek istenen yapı ya da kavrama ilişkin faktörler üretir. Analiz sonuçlarına göre maddeler araçtan çıkartılır, analiz tekrar edilir. Araca yeni madde eklenmesi gerekiyorsa, madde eklenir ve yeniden veri toplanıp analiz tekrar edilir. Bu süreç, araştırmacının, ölçülecek alanı ölçmede yeterli sayıda madde içeren uygun bir çözüme ulaşıncaya kadar devam eder (Tabachnick ve Fideli, 2001). Bu süreçte FA, yapı geçerliliğine ilişkin, "bu testten elde edilen puanlar, testin ölçtüğünü varsaydığı şeyi ölçüyor mu?" sorusuna cevap arar. Bu anlamda, faktör analizi test/ölçek puanlarının yapı geçerliliğinin değerlendirilmesine önemli katkı sağlar (Nunnally, 1978; Stapleton, 1997, Akt. Büyüköztürk. 2002). Ölçülen bir yapının göstergelerinin (maddeler, ikincil testler) tutarlı, anlamlı (mantıklı) ve homojen olmaları gerekir. Bir faktörde yer alan çok sayıdaki madde puanlarının toplamının anlamlı olması, maddelere verilen tepkilerin toplanabilirliği, maddelerin birbirleriyle tutarlılık ve anlamlı bir bütünlük içinde olmasına bağlıdır (Rennie, 1997, Akt. Büyüköztürk. 2002).

4.2.1. Açımlayıcı Faktör Analizi

Taslak 101 maddelik ölçeğin yapı geçerliliğini araştırmak için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği ölçütü, gözlenen ile kısmi korelasyon katsayıları büyüklüğünü karşılaştıran bir indekstir ve oranın 0,5 üzerinde olması gerekir (Kalaycı, 2016:322). Tablo 4.3'te Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett küresellik testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Ölçeğin KMO Örneklem Ölçüm ve Barlett Testi Sonuçları 1

Kaiser – Mayer – Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm Değer Yeterliliği =	,899		
Barlett Testi Yaklaşık Ki-Kare Değeri =	35471,127	df = 5050	Sig = ,000

Tablo 4.3.'de Ölçeğin KMO Örneklem Ölçüm ve Barlett Testi Sonuçları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde ölçüm değer yeterliliğinin ,899 olduğu görülmekte ve Barlett Testi Yaklaşık Ki-Kare Değerinin ise 35471,127 olduğu ve ölçeğin faktör analizine uygun olduğu göstermektedir.

101 Maddeli Ekolojik Okul Güvenliği Taslak Ölçeğinde bulunan maddelerin ortak faktör varyans değerleri ilişkin sonuçlar Tablo 4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4. Maddelerin Ortak Faktör Varyans Değerleri 1

Madde Numarası	Başlangıç Değeri	Ekstraksiyon
M1	1,000	,679
M2	1,000	,801
M3	1,000	,754
M4	1,000	,771
M5	1,000	,709
M6	1,000	,729
M7	1,000	,838
M8	1,000	,792
M9	1,000	,754
M10	1,000	,710
M11	1,000	,689
M12	1,000	,574
M13	1,000	,756
M14	1,000	,649
M15	1,000	,638
M16	1,000	,707
M17	1,000	,638
M18	1,000	,707
M19	1,000	,727
M20	1,000	,768
M21	1,000	,756
M22	1,000	,674
M23	1,000	,693
M24	1,000	,788
M25	1,000	,775
M26	1,000	,764
M27	1,000	,686
M28	1,000	,899
M29	1,000	,916
M30	1,000	,882
M31	1,000	,748
M32	1,000	,665
M33	1,000	,755

Tablo 4.4. devamı diğer sayfada

Tablo 4.4. devamı

M34	1,000	,660
M35	1,000	,681
M36	1,000	,696
M37	1,000	,778
M38	1,000	,766
M39	1,000	,726
M40	1,000	,774
M41	1,000	,786
M42	1,000	,766
M43	1,000	,647
M44	1,000	,744
M45	1,000	,750
M46	1,000	,729
M47	1,000	,677
M48	1,000	,665
M49	1,000	,810
M50	1,000	,769
M51	1,000	,666
M52	1,000	,706
M53	1,000	,771
M54	1,000	,706
M55	1,000	,795
M56	1,000	,809
M57	1,000	,700
M58	1,000	,616
M59	1,000	,841
M60	1,000	,846
M61	1,000	,817
M62	1,000	,728
M63	1,000	,732
M64	1,000	,711
M65	1,000	,691
M66	1,000	,731
M67	1,000	,833
M68	1,000	,774
M69	1,000	,785
M70	1,000	,787
M71	1,000	,788
M72	1,000	,807
M73	1,000	,824
M74	1,000	,796
M75	1,000	,691
M76	1,000	,699
M77	1,000	,754
M78	1,000	,775
M79	1,000	,746
M80	1,000	,815
M81	1,000	,793
M82	1,000	,696
M83	1,000	,776
M84	1,000	,676
M85	1,000	,655
M86	1,000	,782
M87	1,000	,757
M88	1,000	,720
M89	1,000	,753
M90	1,000	,762
M91	1,000	,723
M92	1,000	,762
M93	1,000	,692
M94	1,000	,694
M95	1,000	,824
M96	1,000	,821
M97	1,000	,789
M98	1,000	,735
M99	1,000	,787
M100	1,000	,825
M101	1,000	,772

ExtractionMethod : Principal Component Analysis.

Tablo 4.4.'de 101 maddeli ölçeğin ortak faktör varyans değerleri yer almaktadır. Tablo incelendiğinde faktör yüklerinin ,574 ile ,899 arasında olduğu görülmektedir. 101 Maddeli Ekolojik Okul Güvenliği Taslak Ölçeğine ilişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları Tablo 4.5'de verilmiştir.

Tablo 4.5. Özdeğer İstatistiğine Bağlı Faktör Sayısı ve Açıklanan Varyanslar 1

Bileşenler	Başlangıç Öz Değerleri			Kareler Toplamı Ekstraksiyonu			Kareler Toplamı Rotasyonu		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde
1	34,370	34,030	34,030	34,370	34,030	34,030	12,730	12,604	12,604
2	7,377	7,304	41,334	7,377	7,304	41,334	8,190	8,109	20,713
3	4,030	3,990	45,323	4,030	3,990	45,323	6,397	6,334	27,047
4	3,306	3,273	48,597	3,306	3,273	48,597	5,356	5,302	32,350
5	3,107	3,076	51,673	3,107	3,076	51,673	4,119	4,078	36,428
6	2,557	2,532	54,205	2,557	2,532	54,205	3,792	3,755	40,183
7	2,388	2,365	56,570	2,388	2,365	56,570	3,685	3,648	43,831
8	2,252	2,230	58,799	2,252	2,230	58,799	3,286	3,253	47,085
9	1,907	1,888	60,688	1,907	1,888	60,688	2,975	2,945	50,030
10	1,889	1,871	62,558	1,889	1,871	62,588	2,939	2,910	52,940
11	1,789	1,772	64,330	1,789	1,772	64,330	2,789	2,761	55,701
12	1,574	1,558	65,888	1,574	1,558	65,888	2,687	2,661	58,361
13	1,489	1,474	67,363	1,489	1,474	67,363	2,651	2,624	60,986
14	1,410	1,396	68,759	1,410	1,396	68,759	2,617	2,591	63,577
15	1,376	1,362	70,121	1,376	1,362	70,121	2,578	2,553	66,130
16	1,261	1,248	71,369	1,261	1,248	71,369	2,495	2,470	68,600
17	1,152	1,141	72,510	1,152	1,141	72,510	2,412	2,388	70,988
18	1,071	1,060	73,570	1,071	1,060	73,570	1,972	1,952	72,940
19	1,043	1,033	74,603	1,043	1,033	74,603	1,679	1,663	74,603
20	,980	,970	75,573						
21	,958	,949	76,522						
22	,921	,912	77,434						
23	,846	,838	78,272						
24	,835	,827	79,098						
25	,826	,818	79,916						
26	,789	,781	80,697						
27	,769	,762	81,459						
28	,749	,742	82,200						

Tablo 4.5. devamı diğer sayfada

Tablo 4.5. devamı

29	,717	,709	82,910
30	,694	,687	83,597
31	,666	,659	84,256
32	,635	,628	84,884
33	,610	,604	85,488
34	,598	,592	86,080
35	,571	,565	86,645
36	,552	,547	87,192
37	,522	,517	87,709
38	,498	,493	88,202
39	,492	,487	88,689
40	,475	,470	89,159
41	,468	,463	89,622
42	,446	,441	90,064
43	,429	,425	90,488
44	,422	,418	90,907
45	,405	,401	91,308
46	,385	,381	91,689
47	,381	,377	92,066
48	,357	,353	92,419
49	,339	,336	92,755
50	,330	,327	93,083
51	,322	,319	93,402
52	,303	,300	93,702
53	,296	,293	93,995
54	,285	,282	94,277
55	,277	,275	94,552
56	,260	,257	94,809
57	,253	,250	95,060
58	,240	,238	95,298
59	,237	,235	95,532
60	,224	,222	95,754
61	,215	,213	95,967
62	,208	,206	96,173
63	,199	,197	96,370
64	,193	,191	96,561
65	,188	,186	96,747
66	,180	,178	96,925
67	,177	,175	97,100
68	,173	,172	97,272
69	,170	,168	97,440
70	,157	,156	97,596

Tablo 4.5. devamı

71	,149	,148	97,743
72	,140	,139	97,882
73	,140	,138	98,021
74	,131	,129	98,150
75	,126	,125	98,275
76	,122	,121	98,396
77	,119	,118	98,513
78	,114	,113	98,626
79	,105	,104	98,730
80	,104	,103	98,832
81	,099	,098	98,930
82	,094	,093	99,023
83	,090	,089	99,112
84	,085	,084	99,196
85	,079	,078	99,274
86	,072	,071	99,345
87	,067	,066	99,410
88	,063	,062	99,472
89	,062	,061	99,533
90	,056	,055	99,589
91	,055	,055	99,643
92	,052	,051	99,694
93	,048	,047	99,741
94	,042	,042	99,783
95	,041	,041	99,824
96	,039	,038	99,862
97	,034	,034	99,896
98	,033	,033	99,929
99	,031	,030	99,960
100	,025	,025	99,985
101	,015	,015	100,00

ExtractionMethod: Principal Component Analysis.

Tablo 4.5.'de Özdeğer İstatistiğine Bağlı Faktör Sayısı ve Açıklanan Varyanslar yer almaktadır. Buna göre taslak ölçeğin 19 faktörden oluştuğu ve toplanan 19 faktörün genel açıklama derecesinin %74.603 olduğu anlaşılmaktadır.

Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği Taslağına ilişkin 101 Maddenin Temel Bileşenler Analizi Sonuçları Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Maddelerin Temel Bileşenler Analizi Sonuçları

		BİLEŞENLER																		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Madde 33	,738																			
Madde 78	,727																			
Madde 42	,726																			
Madde 74	,717																			
Madde 73	,716																			
Madde 50	,715				-,387															
Madde 31	,708	-,341																		
Madde 60	,705	-,314								-,304										
Madde 45	,702																			
Madde 61	,697									-,311										
Madde 32	,697																			
Madde 24	,695	-,360																		
Madde 49	,694				-,414															
Madde 34	,686																			
Madde 77	,682			-,301																
Madde 21	,682	-,374																		
Madde 59	,678	-,330																		
Madde 97	,674																			
Madde 88	,674																			
Madde 51	,664																			
Madde 89	,663																			
Madde 23	,658	-,315																		
Madde 25	,657																			
Madde 48	,644																			
Madde 98	,644																			
Madde 72	,641									-,307										
Madde 86	,640																			
Madde 99	,640			-,403																
Madde 62	,634			-,304																
Madde 8	,630																			
Madde 92	,630			-,317																
Madde 71	,629			,311																
Madde 76	,625																			
Madde 57	,624																			

Tablo 4.6. devamı diğer sayfada

Tablo 4.6. devamı

Madde 37	,618			,320				
Madde 36	,618							
Madde 44	,616		,323					
Madde 26	,611							
Madde 35	,608							
Madde 27	,605	,-371						
Madde 87	,601							
Madde 9	,599	,-335						
Madde 28	,593	,-335		,-327				
Madde 94	,591	,360						
Madde 52	,591					,-330		
Madde 85	,590							
Madde 91	,590	,486						
Madde 30	,586	,-340		,-336				,308
Madde 43	,585					,310		
Madde 95	,584	,320	,-448					
Madde 100	,581	,329						
Madde 96	,580		,-435					
Madde 29	,580	,-362		,-327				,320
Madde 41	,579					,349		
Madde 19	,573		,308					,-353
Madde 38	,573			,346				
Madde 17	,571							
Madde 12	,570							
Madde 47	,569		,-391					
Madde 20	,569			,-310				
Madde 70	,568							
Madde 18	,567							,-332
Madde 56	,562		,326			,344		
Madde 93	,556			,304		,-306		
Madde 80	,553	,455					,318	
Madde 11	,553	,-360		,313				
Madde 79	,552	,415						
Madde 4	,548						,-345	
Madde 22	,536							
Madde 90	,533	,465						
Madde 101	,529	,339						
Madde 2	,528		,-352		,317			,329
Madde 7	,516	,-321		,483				
Madde 84	,512	,481						

Tablo 4.6. devamı

Madde 69	,511									,330
Madde 82	,510	,398								
Madde 39	,510									
Madde 16	,504			,319						
Madde 10	,500									
Madde 64	,498	,332								
Madde 6	,497			,440						
Madde 1	,490									
Madde 75	,486	,419								
Madde 66	,483	,342								
Madde 3	,476	,383								
Madde 55	,474									
Madde 15	,468									
Madde 13	,457									
Madde 40	,443									
Madde 14	,441									
Madde 58	,436									
Madde 54	,431									
Madde 5	,423									
Madde 65	,403									
Madde 46	,401	,321								
Madde 63	,389	,377								
Madde 83	,496	,507								
Madde 81	,444	,507								
Madde 68	,415	,472								
Madde 67	,369	,408								
Madde 53	,353	,360								

ExtractionMethod: Principal Component Analysis.

Tablo 4.6.'da Maddelerin Temel Bileşenler Analizi Sonuçları yer almaktadır. Buna göre taslak ölçekte yer alan maddelerin hangi faktöre hangi düzeyde yüklendiği gösterilmektedir. Maddelerin faktörlere yüklenme derecelerinin net ve daha kabul edilebilir düzeylerinin incelenmesi için gerekli olan döndürülmüş temel bileşen analiz sonuçları tablo 4.7.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Maddelerin Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi Sonuçları

BİLEŞENLER																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Madde 33	,737																		
Madde 37	,728																		
Madde 59	,727																		
Madde 36	,723																		
Madde 77	,667																		
Madde 60	,661			,317															
Madde 38	,650										,318								
Madde 35	,646																		
Madde 78	,635		,413																
Madde 61	,630																		
Madde 32	,600																		
Madde 62	,597																		
Madde 24	,590															,322			
Madde 74	,542	,311					,304						,350						
Madde 42	,539	,302									,400								
Madde 27	,538																		
Madde 34	,535													,374					
Madde 31	,504					,400													
Madde 23	,488																		
Madde 45	,458										,395								
Madde 43	,440							,407			,308								
Madde 12	,434															,306			
Madde 21	,432											,309							,346
Madde 51	,388													,345					
Madde 95		,806																	
Madde 96		,793																	
Madde 99		,740																	
Madde 97		,733																	
Madde 98		,726																	
Madde 100		,714																	
Madde 101		,657																	
Madde 92		,649																	
Madde 94		,502																	
Madde 93		,457												,369					
Madde 89	,347	,429	,326																

Tablo 4.7. devamı diğer sayfada

Tablo 4.7. devamı

Madde 80		,804							
Madde 81		,733							
Madde 79		,717							
Madde 83		,708							
Madde 82		,684							
Madde 84		,506							
Madde 91		,382	,458						,333
Madde 90		,329	,449						,343
Madde 76	,351	,431				,314			
Madde 7			,815						
Madde 6			,741						
Madde 8			,708						
Madde 9			,652						
Madde 10			,618						
Madde 11	,370		,495					,331	
Madde 3				,768					
Madde 2				,758					
Madde 4				,673					
Madde 1				,620				,311	
Madde 5				,488					
Madde 17	,321			,335					
Madde 29	,405				,811				
Madde 28	,376				,800				
Madde 30	,411				,781				
Madde 53					,731				
Madde 46					,710				
Madde 58					,591				
Madde 75					,449			,319	,310
Madde 55						,774			
Madde 56						,731			
Madde 54			,324		,343	,541			
Madde 57	,361	,392				,396			
Madde 67							,831		
Madde 68							,727		
Madde 66							,604		
Madde 69		,371					,465		
Madde 65								,696	
Madde 63					,340			,689	
Madde 64								,668	
Madde 40									,786

Tablo 4.7.'de Maddelerin ‘‘VARİMAX’’ ile Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi Sonuçları yer almaktadır. Buna göre taslak ölçekte yer alan maddelerin hangi faktöre hangi düzeyde yüklendiği net ve daha kabul edilebilir şekliyle gösterilmektedir. Bu bölüm incelendiğinde bazı maddelerin farklı faktörlere yakın düzeyde yüklendiği ve binişik maddeleri oluşturduğu gözlenmektedir. Binişik maddelerden temizlenen taslak ölçeğin tekrarlanan ve 5 tekrar sonucunda ortaya çıkan faktör analiz sonuçları aşağıda yer almaktadır.

101 maddelik Taslak ölçeğin yapı geçerliğini araştırmak için yapılan 1. faktör analizi sonucunda döndürülmüş temel bileşen analiz sonuçları incelenmiş ve aralarında en fazla ,100 fark bulunan binişik maddeler temizlenmiştir. Bunun için faktör analizleri 5 defa tekrarlanmış ve sonuçta binişik olan 40 madde ölçekten çıkarılmıştır. 61 maddelik son ölçeğin Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett küresellik testi sonuçları aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4.8. Ölçeğin KMO Örneklem Ölçüm ve Barlett Testi Sonuçları 2

Kaiser – Mayer – Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm Değer Yeterliliği =	,899		
Barlett Testi Yaklaşık Ki-Kare Değeri =	18355,672	df = 1953	Sig = ,000

Tablo 4.8.'de Ölçeğin binişik maddelerden arındırılmış son hali ile yapılan KMO Örneklem Ölçüm ve Barlett Testi Sonuçları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde ölçüm değer yeterliliğinin ,899 olduğu görülmekte ve Barlett Testi Yaklaşık Ki-Kare Değerinin ise 18355,672 olduğu ve ölçeğin faktör analizine uygun olduğu gösterilmektedir.

Tablo 4.9. Maddelerin Ortak Faktör Varyans Değerleri 2

Madde Numarası	Başlangıç Değeri	Ekstraksiyon
M1	1,000	,677
M2	1,000	,794
M3	1,000	,767
M4	1,000	,735
M6	1,000	,728

Tablo 4.9. devamı diğer sayfada

Tablo 4.9. devamı

M7	1,000	,829
M8	1,000	,792
M9	1,000	,734
M10	1,000	,667
M13	1,000	,622
M14	1,000	,693
M15	1,000	,590
M16	1,000	,624
M18	1,000	,487
M23	1,000	,594
M24	1,000	,722
M27	1,000	,617
M28	1,000	,904
M29	1,000	,916
M30	1,000	,887
M31	1,000	,697
M32	1,000	,632
M33	1,000	,772
M34	1,000	,659
M35	1,000	,663
M36	1,000	,702
M37	1,000	,663
M40	1,000	,874
M41	1,000	,802
M46	1,000	,684
M53	1,000	,770
M54	1,000	,688
M55	1,000	,776
M56	1,000	,785
M58	1,000	,549
M63	1,000	,729
M64	1,000	,664
M65	1,000	,637
M66	1,000	,742
M67	1,000	,793
M68	1,000	,761
M74	1,000	,678
M75	1,000	,668
M77	1,000	,717

Tablo 4.9. devamı

M78	1,000	,725
M79	1,000	,779
M80	1,000	,808
M81	1,000	,719
M82	1,000	,703
M83	1,000	,736
M85	1,000	,707
M86	1,000	,805
M87	1,000	,761
M88	1,000	,683
M92	1,000	,722
M94	1,000	,615
M95	1,000	,811
M96	1,000	,800
M97	1,000	,767
M98	1,000	,738
M99	1,000	,787
M100	1,000	,780
M101	1,000	,732

ExtractionMethod : Principal Component Analysis.

Tablo 4.9.'da ölçek maddelerinin 5. Faktör analizi sonucunda ortaya çıkan 61 maddeli ve 12 faktörlü yapının varyans değerleri yer almaktadır. Tablo incelendiğinde değerlerin ,487 ile ,916 arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 4.10. Özdeğer İstatistiğine Bağlı Faktör Sayısı ve Açıklanan Varyanslar 2

Bileşenler	Başlangıç Öz Değerleri			Kareler Toplamı Ekstraksiyonu			Kareler Toplamı Rotasyonu		
	Toplam	Varyans Yüzdeleri	Toplanmış Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdeleri	Toplanmış Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdeleri	Toplanmış Yüzde
1	20,397	33,437	33,437	20,397	33,437	33,437	8,040	13,180	13,180
2	5,365	8,796	42,233	5,365	8,796	42,233	6,302	10,331	23,512
3	3,114	5,104	47,338	3,114	5,104	47,338	4,100	6,722	30,234
4	2,541	4,166	51,504	2,541	4,166	51,504	3,970	6,508	36,742
5	2,463	4,037	55,541	2,463	4,037	55,541	3,372	5,527	42,269
6	1,925	3,156	58,697	1,925	3,156	58,697	3,177	5,209	47,478
7	1,649	2,703	61,400	1,649	2,703	61,400	2,725	4,467	51,945
8	1,533	2,514	63,914	1,533	2,514	63,914	2,627	4,307	56,252

Tablo 4.10. devamı diğer sayfada

Tablo 4.10. devamı

9	1,360	2,229	66,143	1,360	2,229	66,143	2,623	4,301	60,552
10	1,267	2,078	68,221	1,267	2,078	68,221	2,457	4,027	64,580
11	1,246	2,043	70,264	1,246	2,043	70,264	2,346	3,845	68,425
12	1,155	1,893	72,157	1,155	1,893	72,157	2,276	3,732	72,157
13	,952	1,561	73,717						
14	,911	1,494	75,211						
15	,868	1,422	76,633						
16	,806	1,322	77,955						
17	,740	1,214	79,169						
18	,677	1,111	80,279						
19	,669	1,096	81,376						
20	,657	1,077	82,453						
21	,601	,985	83,437						
22	,591	,969	84,406						
23	,551	,903	85,309						
24	,525	,861	86,171						
25	,503	,824	86,995						
26	,477	,783	87,777						
27	,472	,774	88,551						
28	,445	,729	89,280						
29	,422	,692	89,972						
30	,390	,640	90,612						
31	,365	,598	91,210						
32	,355	,582	91,792						
33	,329	,540	92,332						
34	,320	,524	92,856						
35	,299	,489	93,345						
36	,290	,476	93,821						
37	,281	,460	94,281						
38	,266	,436	94,717						
39	,257	,421	95,138						
40	,240	,393	95,531						
41	,215	,352	95,883						
42	,205	,336	96,219						
43	,201	,329	96,548						
44	,186	,305	96,853						
45	,180	,295	97,148						
46	,165	,270	97,418						
47	,157	,257	97,676						
48	,152	,249	97,924						
49	,148	,243	98,167						

Tablo 4.10. devamı

50	,137	,224	98,391
51	,135	,221	98,612
52	,120	,197	98,809
53	,114	,187	98,996
54	,105	,171	99,168
55	,097	,159	99,326
56	,095	,156	99,482
57	,084	,137	99,620
58	,078	,127	99,747
59	,067	,109	99,856
60	,057	,093	99,950
61	,031	,050	100,000

ExtractionMethod: Principal Component Analysis.

Tablo 4.10.'da görüldüğü üzere ölçeğin binişik maddelerden arındırılmış hali ile Özdeğer İstatistiğine bağlı faktör sayısı ve açıklanan varyanslar yer almaktadır. Buna göre taslak ölçeğin 12 faktörden oluştuğu ve toplanan 12 faktörün toplam varyansı açıklama derecesinin %72,157 olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.11. Maddelerin Temel Bileşenler Analizi Sonuçları 2

	BİLEŞENLER												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Madde 33	,730												
Madde 78	,724												
Madde 74	,703												
Madde 31	,696	-,372											
Madde 97	,693												
Madde 77	,689												
Madde 24	,689	-,376											
Madde 32	,687												
Madde 34	,680												
Madde 88	,675												
Madde 99	,669	,300	-,428										
Madde 86	,668									-,445			
Madde 98	,664		-,317										
Madde 23	,660	-,321											
Madde 92	,653		-,342										
Madde 87	,631									-,463			
Madde 8	,626	-,349		,368									
Madde 85	,618									-,388			
Madde 95	,617	,343	-,460										
Madde 94	,616	,314											
Madde 36	,612												

Tablo 4.11. devamı diğer sayfada

Tablo 4.11. devamı

Madde 100	,612	,302			,336		
Madde 37	,610						
Madde 35	,607						
Madde 96	,605		-,456				
Madde 27	,599	-,389					
Madde 28	,590	-,392		-,415			
Madde 30	,588	-,404		-,426			
Madde 9	,586	-,389		,345			
Madde 29	,578	-,427		-,428			
Madde 41	,573					,335	,431
Madde 79	,565	,403			-,384		
Madde 80	,563	,393			-,436		
Madde 56	,556			-,360		,537	
Madde 101	,554	,305	-,323				
Madde 18	,552						
Madde 4	,541						
Madde 82	,535	,363			-,401		
Madde 83	,534	,431					
Madde 2	,523			,301	,464		
Madde 16	,511						,303
Madde 10	,503	-,354		,309			
Madde 64	,501		,395				-,333
Madde 75	,493		,416				
Madde 66	,479	,331			,310		,314
Madde 15	,473			,308	-,327		

Tablo 4.11. devamı

Madde 1	,473			,389					- ,349
Madde 3	,472		,359	,310	,345				
Madde 54	,445		,393						
Madde 13	,443	-,321					-,348		,302
Madde 58	,439								
Madde 14	,434	-,417							
Madde 65	,421		,328				-,395		
Madde 46	,400		,391				,336		
Madde 81	,467	,494					-,407		
Madde 68	,425	,464							
Madde 67	,385	,404					,301	,396	
Madde 53	,345	,374	,528						
Madde 63	,394		,487					,306	
Madde 7	,508	-,361		,537					
Madde 6	,481			,501					
Madde 55	,473				-,492		,460		
Madde 40	,449							,453	,527

ExtractionMethod: Principal Component Analysis. ,300'den küçük değerler tabloda gösterilmemiştir.

Tablo 4.11.'de Maddelerin Temel Bileşenler Analizi Sonuçları yer almaktadır. Buna göre ölçekte yer alan 61 maddenin hangi faktöre hangi düzeyde yüklendiği gösterilmektedir. Maddelerin faktörlere yüklenme derecelerinin net ve daha kabul edilebilir düzeylerinin incelenmesi için gerekli olan döndürülmüş temel bileşen analiz sonuçları tablo 4.12.'de gösterilmiştir. 101 maddeliden 61 maddeli ölçeğe düşürülen çalışmada maddelerin sıralamaları değişmiş ve son hali tablo 4.12. da gösterilmiştir.

Tablo 4.12. Maddelerin Döndürölmüş Temel Bileşenler Analizi Sonuçları 2

	BİLEŞENLER											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Madde 16	,730											
Madde 17	,780											
Madde 18	,747											
Madde 19	,707											
Madde 20	,671											
Madde 21	,665											
Madde 22	,651											
Madde 23	,645											
Madde 24	,622											
Madde 25	,568											
Madde 26	,565											
Madde 27	,537											
Madde 28	,496											
Madde 29	,492											
Madde 53		,813										
Madde 54		,810										
Madde 55		,744										
Madde 56		,743										
Madde 57		,728										
Madde 58		,704										
Madde 59		,651										
Madde 60		,645										

Tablo 4.12. devamı diğler sayfada

Tablo 4.12. devamı

Madde 61	,503								
Madde 5		,801							
Madde 6		,756							
Madde 7		,729							
Madde 8		,704							
Madde 9		,676							
Madde 44			,820						
Madde 45			,790						
Madde 46			,717						
Madde 47			,671						
Madde 48			,604						
Madde 10				,809					
Madde 11				,797					
Madde 12				,784					
Madde 30					,787				
Madde 31					,743				
Madde 32					,691				
Madde 33					,686				
Madde 1						,809			
Madde 2						,725			
Madde 3						,700			
Madde 4						,668			
Madde 13							,705		
Madde 14							,672		
Madde 15							,658		

Tablo 4.12. devamı

Madde 49											.673		
Madde 50											.653		
Madde 51											.560		
Madde 52											.537		
Madde 40												.693	
Madde 41												.675	
Madde 42												.630	
Madde 43												.496	
Madde 37													.711
Madde 38													.685
Madde 39													.599
Madde 34													.695
Madde 35													.609
Madde 36													.579

*ExtractionMethod: Principal Component Analysis.RotationMethod: VarimaxwithKaiserNormalization
,450'den küçük değerler tabloda gösterilmemiştir.*

Tablo 4.12.'de Maddelerin "VARİMAX" ile Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi Sonuçları yer almaktadır. Buna göre 61 maddelik ölçekte yer alan maddelerin hangi faktöre hangi düzeyde yüklendiği net ve daha kabul edilebilir şekliyle gösterilmektedir. Bu bölüm incelendiğinde hiçbir maddenin farklı faktörlere yakın düzeyde yüklenmediği ve binişik maddelerin oluşmadığı gözlenmektedir.

Ortaya çıkan faktör ve faktörlere ait maddeler Ekolojik Sistem Kuramı çerçevesinde değerlendirilmiş ve bu kuramın ana boyut ve ana boyutları oluşturan alt boyutları çerçevesinde isimlendirilmiştir. Taslak ölçekteki maddelerin sistem öğelerine göre yerleri değişmiş tablo 4.13.'te gösterilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerinden sonraki düzenlenen son haliyle faktörler çerçevesinde oluşturulan yapısı Tablo 4.13.'te gösterilmektedir.

Tablo 4.13. Taslak Ölçeğin Alt Boyutlarına Verilen İsimler.

KATMANLAR	Faktör Sayısı	Alt Faktör İsimleri	Madde Numaraları
ORGANİZMA	1	---	1,2,3,4
MİKROSİSTEM	3	Okul	5,6,7,8,9
		Rehberlik	10,11,12
		Okul Çevresi	13,14,15
MEZOSİSTEM	2	Okul Çevre İletişimi	16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29
		Ebeveynler	30,31,32,33
EKZOSİSTEM	3	Ebeveyn Meslekleri	34,35,36
		Yasalar	37,38,39
		Kitle İletişim Araçları	40,41,42,43
MAKROSİSTEM	1	Kültür ve Tutum	44,45,46,47,48
KRONOSİSTEM	2	Değişim	49,50,51,52
		Değişimlerin Yansıması	53,54,55,56,57,58,59,60,61

61 maddeli Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği ölçeğinin Açımlayıcı Faktör Analizi sonuçları Tablo 4.1.4’de verilmiştir.

Tablo 4.14. Faktör Analizi Sonuçlarına Göre Ölçekte Yer Ana boyutlar, Alt Boyutlar ve Faktör Yükleri

ORGANİZMA		
FAKTÖR 7		
	(Alt Faktör 1: ORGANİZMA)	
M1	Okulda riskli davranış sergileyen öğrencilerin varlığı	,677
M2	Kız öğrencilerin sorunları	,794
M3	Erkek öğrencilerin sorunları	,767
M4	Öğrencilerin genel ruh sağlığı durumu	,735
MİKRO SİSTEM		
FAKTÖR 3		
	(Alt Faktör 1: OKUL)	
M5	Okuldaki merdivenler	,728
M6	Koridorlar	,829
M7	Tuvaletler	,792
M8	Okuldaki donatım	,734
M9	Okul bahçesi	,667
FAKTÖR 5		
	(Alt Faktör 2: REHBERLİK)	
M10	Rehberlik servisinin önleyici hizmetlerinin yetersizliği	,904
M11	Rehberlik servisinin müdahale hizmetlerinin yetersizliği	,916
M12	Rehberlik servisinin iyileştirici hizmetlerinin yetersizliği	,887
FAKTÖR 8		
	(Alt Faktör 3: OKUL ÇEVRESİ)	
M13	Okul binasının doğal afetlere dayanıklılığı	,622
M14	Personelin afetlere hazırlık düzeyi	,693
M15	Okul servisleri	,590
MEZO SİSTEM		
FAKTÖR 1 (Alt Faktör 1: OKUL ÇEVRE İLETİŞİM)		
M16	Kalabalık sınıflar	,487
M17	Öğretmenlerin öğrencilere şiddet uygulaması	,594
M18	Okul yöneticilerinin yetersizliği	,722
M19	Okuldaki nöbet uygulaması	,617
M20	Eğitimci olmayan personelin davranışları	,697

M21	Öğretmenlerin kararlara katılmama durumu	,632
M22	Yöneticilerinin personel üzerindeki baskısı	,772
M23	Okul yönetiminin öğrenciye yaklaşımı	,659
M24	Öğrencilerin kararlara katılmaması	,663
M25	Öğrencilerin okul yönetimine güven duymamaları	,702
M26	Öğretmenler arasındaki anlaşmazlıklar	,663
M27	Okul çevresindeki işletmeler	,678
M28	Eğitim personelindeki ideolojik takıntılar	,717
M29	Okuldaki kültürel çatışmalar	,725
FAKTÖR 6	(Alt Faktör 2: EBEVEYNLER)	
M30	Velilerin çocuklarıyla iletişimi	,684
M31	Velilerin bilinç düzeyi	,770
M32	Tek ebeveynli çocukları	,686
M33	Toplumun çocuğa verdiği değer	,668

EKZO SİSTEM

FAKTÖR 12	(Alt Faktör 1: EBEVEYN MESLEKLERİ)	
M34	Velilerin ekonomik durumu	,688
M35	Ebeveynlerin meslek türü	,776
M36	Ebeveynlerin mesleki sorunları	,785
FAKTÖR 11	(Alt Faktör 2: YASALAR)	
M37	Milli Eğitim Bakanlığının politikaları	,729
M38	Örtük Programlar	,664
M39	Öğretmen yetiştirme sistemi	,637
FAKTÖR 10	(Alt Faktör 3: KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI)	
M40	Okullarda cep telefonunun serbest olması	,742
M41	Bazı TV programlarının içerikleri	,793
M42	Sosyal medyanın bilinçsiz tüketimi	,761
M43	Öğrencilerin gelişim dönemindeki geçişler	,693

MAKRO SİSTEM

FAKTÖR 4	(Alt Faktör 1: KÜLTÜR VETUTUM)	
M44	Toplumdaki genel saygı anlayışının zayıflaması	,779
M45	Görgü kurallarının zayıflaması	,808
M46	Sosyal duyarsızlaşma	,719
M47	Yanlış gelenek ve görenekler	,703
M48	Ülkedeki kalıplaşmış yargılar	,736

KRONO SİSTEM

FAKTÖR 9	(Alt Faktör 1: DEĞİŞİM)	
M49	Öğrencilerin okula erişimi	,707
M50	Okuldaki öğretmenlerin sıkça değişmesi	,805
M51	Öğrencilerin okul değiştirmesi	,761
M52	Okula devamsızlık	,683
FAKTÖR 2	(Alt Faktör 2: DEĞİŞİMLERİN YANSIMASI)	
M53	Madde bağımlılığı	,722
M54	Ülkedeki ideolojik değişmeler	,615
M55	Terör olayları	,811
M56	Savaşlar	,800
M57	İç göç	,767
M58	Başka ülkelerden ülkemize olan göç	,738
M59	Bireysel silahlanma	,787
M60	Devletler arası ilişkiler	,780
M61	Küresel sorunlar	,732

Not: Anlatımda kolaylık olması düşüncesiyle faktörlerin sıralamasında Açımlayıcı Faktör Analizi sonucunda elde edilen sıralamaya (Tablo 4.12.) uyulmamıştır.

Tablo 4.14.'de 61 maddelik ölçeğin son hali faktörlere ayrılmış şekli ve faktörlerin yük değerleri ile gösterilmektedir.

Tablo 4.15. ESKTOGÖ'nün İç Tutarlılık Katsayısı ile İlgili Sonuçlar

	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı	Faktör Adı
FAKTÖR 1	,942	14	
FAKTÖR 2	,931	9	
FAKTÖR 3	,896	5	
FAKTÖR 4	,888	5	
FAKTÖR 5	,972	3	
FAKTÖR 6	,678	4	
FAKTÖR 7	,842	4	
FAKTÖR 8	,743	3	
FAKTÖR 9	,866	4	
FAKTÖR 10	,822	4	
FAKTÖR 11	,769	3	
FAKTÖR 12	,778	3	
GENEL	,967	61	

Tablo 4.15.'de 61 maddelik ölçeğin son halinin genel Cronbach's Alpha katsayısı ile faktörlere ait Cronbach's Alpha katsayısı gösterilmektedir. Buna göre bir güvenilirlik göstergesi olan bu katsayının genelde ,967 olduğu ve diğer faktörlerinde ,678 ile ,972 arasında değer aldığı görülmektedir.

ESKTOGÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının sonunda 101 madde olarak analizine başlanan taslak ölçekten 40 madde atılmış ve ölçek son haliyle 61 madde olarak hazırlanmıştır. Ölçeğin geneli için hesaplanan Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı ,967 olarak bulunmuştur. Cronbach's Alpha katsayısının yüksekliği ölçeğin güvenilirliğine işaret etmektedir. Sınır değer 0,70 kabul edilir ve yüksek Cronbach's Alpha ölçek maddelerinin tek boyutluluğuna işaret etmektedir (Başol, 2015:147).

ESKTOGÖ'de yer alan ifadeleri yanıtlama formatı 5'li Eşit Aralıklı hazırlanmıştır. Maddelere kişilerin katılma dereceleri ‘Çok (4)’, ‘Tam (3)’, ‘Orta (2)’, ‘Az (1)’, ‘Hiç (0)’ şeklinde sınıflandırılmıştır.

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin olarak elde edilen bulgular doğrultusunda; güvenilirlik analizi için yapılan alt üst grup ortalamaları farkına dayalı madde analizinin t testi sonuçlarının 101 maddenin tamamı için anlamlı olduğu görülmektedir. Tablo 4.1 de incelendiğinde t testi sonuçlarının 18,527 değeri ile 68,391 değeri arasında değiştiği ve sig.2 değerinin 0,01 den küçük ve anlamlı olduğu gözlenmektedir. Böyle bir analiz 101 maddenin tamamının ayırt ediciliğinin yüksek olduğu ve bu analiz ile herhangi bir soru elenmesine gerek olmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Aynı şekilde yapılan madde toplam kolerasyonu analizi bu verileri desteklemekte, madde kolerasyonlarının ,366 ile ,712 arasında değerler aldığı görülmektedir. Büyüköztürk (2015:183), madde toplam korelasyonu ,30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri ayırt ediciliğinin iyi derecede yüksek olduğunu, ,20 - ,30 arasında kalan maddelerin ise zorunlu görülmesi halinde ölçeğe alınabileceğini veya düzeltilmesi gerektiğini, ,20'den daha düşük maddelerin ise ölçeğe alınmaması gerektiğini belirtmektedir. Bu bakımdan bu değerler göze alındığında maddelerin ayırt ediciliklerinin yüksek olduğu ve ölçeğin güvenilirliğinin de bu şekilde yükseldiği şeklinde yorumlanabilmektedir.

Büyüköztürk (2016:110) ölçme aracının bir kez uygulanması neticesinde elde edilen puanların kullanılarak madde varyansına dayalı güvenilirlik belirleme yöntemi olan Cronbach Alpha analizinin güvenilirlik hesaplamalarında kullanılabileceğini belirtmektedir. Başol (2015:147) Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının sınır değerinin 0,700 olması gerektiğini ifade etmektedir. Ortaya çıkarılan ölçeğin yapılan Cronbach Alpha güvenilirlik analizinde de sonucun 0,967 olduğu görülmekte, yine bu analiz de ölçeğin güvenilir olduğu düşüncesini güçlendirmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin olarak elde edilen bulgular doğrultusunda; geçerlilik analizi kapsamında yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına bakıldığında Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) örneklem ölçüm değer

yeterliliğinin ,899 olduğu, Barlett Testi yaklaşık Ki-kare değerinin 35471,127 olduğu sig. değerinin ,000 olduğu göze çarpmakta bu da 101 maddelik taslak ölçeğin açımlayıcı faktör analizine uygunluğunu ifade etmektedir. Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği ölçütü, gözlenen ile kısmi korelasyon katsayı büyüklüğünü karşılaştıran bir indekstir ve oranın 0,5 olması gerekir (Kalaycı, 2016:322). Maddelerin ortak faktör varyans değerlerine bakıldığında ekstraksiyonların ,647 ile ,916 arası değer aldığı, bu değerlerin bu analizdeki maddeleri güçlendirdiği sonucuna varılabilmektedir. Özdeğer istatistiğine bağlı faktör sayısı ve açıklanan varyanslar incelendiğinde yapının 19 faktörden oluştuğu ve toplam faktör sayısının %74,603 gibi bir değerle ölçeği açıkladığı görülmektedir. Ancak maddelerin temel bileşen analiz sonuçları ve maddelerin döndürülmüş temel bileşen analiz sonuçları bazı maddelerin binişik olduğu sonucunu göstermekte bu durumda binişik olan maddelerin ayrıştırılması gerektiğini vurgulamaktadır. Önemli faktörlerin içerdiği maddeler bakımından daha kolay tanımlanabilmesi için döndürülmüş temel bileşen analiz sonuçlarını incelemek daha uygun olacaktır (Büyüköztürk, 2015:143).

Ölçek geçerliliğinin yükseltilmesi için binişik maddelerin temizlenmesi amacıyla en fazla 0,100 lük değer baz alınmış ve bu oran altındaki binişikliğe sahip maddeler atılmıştır. Bunun için faktör analizi maddeler elenerek beş defa tekrarlanmış; birinci elemde 45,43,21,51,93,89,91,76,17,57,69,47,50,20,48,73,25,52 ve 44. Maddeler ölçekten çıkarılmış, ikinci elemde 11,39,22,42 ve 38. Maddeler ölçekten çıkarılmış, üçüncü elemde 70,72,90,49,19. Maddeler ölçekten çıkarılmış, dördüncü elemde 61,26,71,5,12,62,60 ve 59. Maddeler ölçekten çıkarılmış ve son olarak da beşinci eleme ile 84. Madde ölçekten çıkarılarak ölçekteki tüm binişik maddeler temizlenmiştir. Bu sayede ölçeğin kapsam geçerliliği büyük oranda artırılmış ve ölçek daha geçerli bir hale getirilmiştir. Yüksek iki yük değeri arasındaki farkın en az ,10 olması önerilmektedir (Büyüköztürk, 2015:135).

Son haliyle 61 maddeye indirilen ölçeğin faktör analizine ilişkin yapılar bulgular kısmında detaylandırılmıştır.

Birinci faktör altında yer alan 16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29 Maddeler Ekolojik Sistem Kuramının Mezozistem boyutunun Ebeveynler ve Çocuk alt boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “Ebeveynler ve Çocuk” adı verilmiştir.

İkinci faktör altında yer alan 53,54,55,56,57,58,59,60,61. Maddeler Ekolojik Sistem Kuramı Kronosistem boyutuyla ilişkili olduğundan bu faktöre “Değişimlerin Yansıması” adı verilmiştir,

Üçüncü faktör altında yer alan 5,6,7,8,9. Maddeler Ekolojik Sistem Kuramının Mikrosistem boyutunun Okul alt boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “ Okul” adı verilmiştir.

Dördüncü faktör altında yer alan 44,45,46,47,48. Maddeler Ekolojik Sistem Kuramının Makrosistem boyutunun Kültür ve Tutum alt boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “ Kültür ve Tutum” adı verilmiştir.

Beşinci faktör altında yer alan 10,11,12. Maddeler Ekolojik Sistem Kuramının Mikrosistem boyutunun Rehberlik Servisi alt boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “ Rehberlik Servisi” adı verilmiştir.

Altıncı faktör altında yer alan 30,31,32,33. Maddeler Ekolojik Sistem Kuramının Mezosistem boyutunun Okul-Çevre İletişimi alt boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “Okul-Çevre İletişimi” adı verilmiştir.

Yedinci faktör altında yer alan 1,2,3,4 Ekolojik Sistem Kuramının Organizma boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “ Organizma” adı verilmiştir.

Sekizinci faktör altında yer alan 13,14,15. Maddeler Ekolojik Sistem Kuramının Mikrosistem boyutunun Okul Çevresi alt boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “ Okul Çevresi” adı verilmiştir.

Dokuzuncu faktör altında yer alan 49,50,51,52. Maddeler Ekolojik Sistem Kuramının Kronosistem boyutunun Değişim alt boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “ Değişim” adı verilmiştir.

Onuncu faktör altında yer alan 40,41,42,43. Maddeler Ekolojik Sistem Kuramının Ekzosistem boyutunun Kitle İletişim Araçları alt boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “ Kitle İletişim Araçları” adı verilmiştir.

On birinci faktör altında yer alan 37,38,39. Maddeler Ekolojik Sistem Kuramının Ekzosistem boyutunun Yasalar alt boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “ Yasalar” adı verilmiştir.

On ikinci faktör altında yer alan 34,35,36. Maddeler Ekolojik Sistem Kuramının Ekzosistem boyutunun Ebeveyn Meslekleri alt boyutu ile ilişkili olduğundan bu faktöre “ Ebeveyn Meslekleri” adı verilmiştir.

5.2. ÖNERİLER

Ekolojik Sistem Kuramı Temelli Okul Güvenliği Ölçeği ilkokul, ortaokul ve liselerde uygulanarak okulun güvenlik haritaları çıkarılabilir. Alt boyutlardan hangisine ilişkin sorun çıkmışsa o sistemin bulunduğu diğer paydaşları işe koşarak sorun temellendirilerek çözülmüş olabilir.

Ekolojik Sistem Kuramını okul güvenliği dışında okul kültürü, öğrenci başarısı, sınav kaygısı, öğretmen yetiştirme sistemi vb. konularına uyarlayarak çalışma yapılırsa bu konular hakkında temellendirilmiş kalıcı çözümler üretilebilir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, B. (2015). Hipotezlerin, Değişkenlerin ve Örneklemnin Belirlenmesi. Mustafa Metin (Ed.), *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (21-43). Ankara: Pegem Akademi.
- Arabacı (2010). “Ortaöğretim okullarında sağlık hizmetlerinin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi”. Fırat Eğitim Fakültesi Dergisi, 35 (15), 101-114
- Balcı, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: PegemA.
- Balyer (2012). “ *Çağdaş Okul Müdürlerinin Değişen Rollerini*”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 13, Sayı 2, Ağustos 2012, Sayfa 75-93
- Başol, G. (2015). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk (2002). “*Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı*”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. Sayı 32, ss.470-48
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çankaya (2009). “ *Okul Güvenliği Konusuna Teorik Bir Çözümleme*”, T.C. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (DÜSBED) ıssn:1308-6219, Cilt-1 Sayı.2.
- Danış (2006). “ *Davranış Bilimlerinde Ekolojik sistem Yaklaşımı*” Aile ve Toplum Yıl: 8 Cilt: 3 Sayı: 9 Ocak-Şubat-Mart 2006 ISSN: 1303-0256
- Doğan(2010). “*Ekolojik Sistemler Kuramı Çerçevesinde Akran Zorbalığının İncelenmesi*”, *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17 (3), 149-162.
- Dönmez(2001).“*Okul Güvenliği Sorunu Ve Okul Yöneticilerinin Rolü*”, *Kuram Ve Uygulamada Okul Yönetimi*, sayı:25, ss. 63-74.

- Erol (2009). “ *Okulda Güvenlik Sorununa Yol açan Etkenlerin Belirlenmesi*”, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED)
- Erkal ve Yertutan (2009). “*Çocukların Okulda Kaza Geçirme Durumu ve Okulda Kaza Geçirmelerini Önlemeye Yönelik Ebeveyn Davranışlarının İncelenmesi*”,
- Gençtanırım Kurt (2015), “ *Okulumda Risk Yok TÜBİTAK Projesi*”, 13.05.2017 tarihinde <http://okulumdariskyok.com/literatur/ekolojik-sistem-yaklasimi-539/sitesinden alınmıştır>.
- Gömleksiz Vd. (2008). “ *Okul Bahçeleri Mercek Altında: Şiddet Ve Çocuk Hakları Üzerine Nitel Bir Çalışma*”, ilköğretim Online, 7(2), 273-287, 2008. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Işık, H. (2004). “*Okul güvenliği: Kavramsal bir çözümleme*”, *Milli Eğitim Dergisi*, 164, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/164/isik.htm>
- Kalaycı, Ş. (2016). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Milli Eğitim Dergisi (2004), “ *Okul Aile Çevre İşbirliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri Ve Önemi*”, GÜZ 2004 Sayı:164 ISSN 1302-5600.
- Özbaş ve Badavan (2009). “*İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okul-Aile İlişkileri Konusunda Yapmaları Gereken ve Yapmakta Oldukları İşler*”, *Eğitim ve Bilim* 2009, Cilt 34, Sayı 154
- Örücü ve Şimşek (2011), “*Akademisyenlerin Gözünden Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Akademik Durumu: Nitel Bir Analiz*”, *Educational Administration: Theory and Practice* 2011, Vol. 17, Issue 2, pp: 167-197
Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 2011, Cilt 17, Sayı 2, ss: 167-197
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme Yöntemleri* (M. Bütün ve S. B. Demir, çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Seçer, İ. (2015). *SPSS ve LISREL İle Pratik Veri Analizi*. Ankara: Anı.

- Tabachnick, B.G. ve Fidell, L.S. (2015). *Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı 6. Basım (Mustafa Baloglu, Çev.Ed.)*. Ankara: Nobel.
- Tezbaşaran, A. (2008). *Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu Üçüncü Sürüm eKitap*. Retrieved from http://www.academia.edu/1288035/Likert_Tipi_%C3%961%C3%A7ek_Haz%C4%B1rlama_K%C4%B1lavuzu
- Turgut, M.F. ve Baykul, Y. (2015). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Turhan ve Turan (2012). “ *Ortaöğretim Kurumlarında Güvenlik*”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 2012, Cilt 18, Sayı 1, ss: 121-142
- Yıldırım (2008). “*Okul Müdürlerine Göre ilköğretim Okullarının SWOT(GZFT) Analizi*”, Yıldırım, N. / Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. 1, (2008): 123-143
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (5. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yavuzer (2011). “ *Okullarda Saldırganlık/Şiddet: Okul Ve Öğretmenle İlgili Risk Faktörleri Ve Önleme Stratejileri*”, Millî Eğitim, Sayı 192, Güz/2011

EKLER

EK-1
EKOLOJİK SİSTEM KURAMI TEMELLİ OKUL GÜVENLİĞİ
ÖLÇEĞİ ANKET UYGULAMA İZİNİ

T.C.
KIRŞEHİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 24512418-605.01-E.10937547

05/06/2018

Konu: İlyas ASLANTÜRK'ün
Araştırma izni

VALİLİK MAKAMINA

Ahi Evran Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 25.05.2018 tarih ve 68968 sayılı yazıları ile; Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi İlyas ASLANTÜRK'ün "Ekolojik Okul Güvenliği Envanteri" konulu anket formu uygulaması yapma isteği bildirilmektedir.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi İlyas ASLANTÜRK'ün söz konusu araştırmasını, İl genelindeki tüm öğretmenlere Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22.08.2017 tarih 12607291 sayılı (2017/25 nolu genelge) emirleri doğrultusunda, araştırmacının sorumluluğunda, gönüllülük esasına göre müdürlüğümüz tarafından mühürlenmiş anket ve araştırma formlarının uygulaması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Şevket KARADENİZ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
05/06/2018

Adnan KAYIK
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK-2
EKOLOJİK SİSTEM KURAMI TEMELLİ OKUL GÜVENLİĞİ ÖLÇEĞİ
MADDE HAVUZU

1.	Okulun bulunduğu mahalle çocuk için tehdit oluşturmaktadır.
2.	Okul merdivenleri güvenli değildir.
3.	Okulun doğal afetlere karşı güvenli olmadığını düşünüyorum.
4.	Okulumuzda ailesinden şiddet gören öğrenciler vardır.
5.	Okulumuzda hırsızlık yapan öğrenciler vardır.
6.	Okul koridorları öğrenciler için tehdit oluşturuyor.
7.	Okuldaki güvenlik tedbirleri bana güven vermiyor.
8.	Bu okuldaki bazı öğrenciler tehdit unsuru olmaktadır.
9.	Okul yönetimi ceza veren birim olarak görülmektedir.
10.	Bu okulda okul sağlığı önemsenmemektedir.
11.	Okul eşyalarına zarar veren öğrenciler bulunmaktadır.
12.	Okul nöbeti uygulaması tehditleri azaltmaktadır.
13.	Okula erişim güvenli değildir.
14.	Okul rehberlik hizmetleri gereğince yürütülmemektedir.
15.	Eğitimci olmayan personel okulda tehdit unsurudur.
16.	Öğrenciler evinde kendini daha güvende hissediyor.
17.	Okuldan eve erişim güvenlidir.
18.	Öğrenci tenefüste kendini güvende hissediyor.
19.	Bu okulda ilkyardım eğitimi almış personel bulunmaktadır.
20.	Öğrencilerin sosyal aktivitelere katılmasında sorun olmaz.
21.	Okul müdürünün varlığı güven verir.
22.	Okulun bulunduğu mahalle çocuk için tehdit oluşturmaktadır.
23.	Bu okulda öğrencilerin birbirleriyle ilişkileri iyidir.
24.	Bu okulda öğrenciler arasında mobbing uygulanmaz.
25.	Bu okulda öğretmenler öğrencilere mobbing uygulamaz.
26.	Bu okulda engelli öğrenciler için fiziksel ortam yeterli değildir.
27.	Bu okulda yangın söndürme sistemi hazırdir.

28.	Bu okulda öğrenciler kendini güvende hisseder.
29.	Bu okulda öğrenciler arasında gruplaşmalar vardır.
30.	Bu okulda öğretmenler öğrencilere şiddet uygular.
31.	Veliler toplantılara katılmada isteklidirler.
32.	Bu okulda okul - aile iletişimi güvenliği olumlu etkiler.
33.	Bu okulda müdür öğretmen ilişkileri iyidir.
34.	Aileler okul güvenliğinden memnun değildir.
35.	Okul güvenliği ile ilgili ailelere eğitimler verilir.
36.	Öğrenci temsilcisi okul ile ilgili alınan kararlara katılıyor.
37.	Öğretmenler okulda kendini ilgilendiren kararlara katılıyor.
38.	Veliler okul kararlarına katılıyorlar.
39.	Ailenin çocuğun arkadaşlarıyla ilişkileri iyidir.
40.	Aileler çocuğunun arkadaş seçimiyle ilgili sorun yaşamaktadırlar.
41.	Bu okulda müdür veli iletişimi sağlanabilmektedir.
42.	Bu okulda öğretmenler ve veliler arasında olumlu ilişkiler vardır.
43.	Veliler okulda alınacak herhangi bir güvenlik önlemine maddi-manevi katkı sağlamaktadır.
44.	Okulda istek ve öneri kutusu amacına uygun kullanılır.
45.	Veliler okulda gördüğü güvenlik eksikliklerini müdüre iletebilir.
46.	Okul rehberlik servisi velilerle yapılan görüşmeleri gizlilik amacına uygun yapmaz.
47.	Okul rehberlik servisi güvenlik önerilerini okul müdürüyle paylaşır.
48.	Öğrenciler rehberlik servisine güvenir.
49.	Okul idarecileri temel iş sağlığı ve güvenliği konusunda yetkindir.
50.	Öğretmenler temel iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterlidir.
51.	Eğitimci olmayan personel temel iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterlidir.
52.	Ebeveynlerin meslek türü okul güvenliğini etkiliyor.
53.	Ebeveynlerin işsizlik durumu okul güvenliğini etkiliyor.
54.	Okul aile birliği kararları okul güvenliğine katkı sağlamıyor.
55.	Ebeveynlerin eğitim düzeyi okul güvenliğini etkiliyor.
56.	Ebeveynlerin mesleki başarısızlığı okul güvenliğini etkiliyor.

57.	Ebeveynlerin mesleki riski okul güvenliğini etkiliyor.
58.	Ailenin gelir yetersizliği okul güvenliğini etkiliyor.
59.	Ailedeki geçimsizlik okul güvenliğini etkiliyor.
60.	Annenin ölümü okul güvenliğini etkiliyor.
61.	Babanın ölümü okul güvenliğini etkiliyor.
62.	Bu okulda uygulanan müfredat programları okul güvenliğini etkilemekte.
63.	Bu okulda uygulanan örtük programlar okul güvenliğini etkilemekte.
64.	Milli Eğitim Bakanlığı'nın personel politikaları okul güvenliğini etkilemekte.
65.	Öğretmen yetiştirme sistemi bu okulda güvenliğini etkilemekte.
66.	Okul denetimleri okul güvenliğini olumlu etkiliyor.
67.	Milli Eğitim Bakanlığı'nın sınav sistemi okul güvenliğini etkilemekte.
68.	Milli Eğitim Bakanlığının siyasi yapısı bu okulun güvenliğini etkilemekte.
69.	Milli eğitim Bakanlığının kaynakları bu okulun güvenliğini etkilemekte.
70.	TV programlarının içerikleri bu okul güvenliğini olumsuz etkilemekte.
71.	Okullarda cep telefonunun serbest olması güvenliğini olumsuz etkilemekte.
72.	Sosyal medyanın öğrenciler tarafından bilinçsiz kullanımı okul güvenliğini olumsuz etkilemekte.
73.	Okul çevresinde bulunan işletmeler okul için güvenlik tehdidi oluşturuyor.
74.	Belediyenin okul çevresinde yaptığı çalışmalar okul için güvenlik tehdidi oluşturuyor.
75.	Belediyenin çocuğun okula erişim güzergâhında yaptığı çalışmalar güvenlik tehdidi oluşturmakta.
76.	Televizyonda yapılan güvenlikle ilgili kamu spotlarının okul güvenliğine katkısı yoktur.
77.	Okulun bağlı bulunduğu ilçe millî eğitimin güvenlik uygulamaları yeterlidir.
78.	Camilerde düzenlenen kurslara katılan öğrenciler okul güvenliğini olumlu katkı sağlamakta.
79.	Ülkenin toplumsal değerleri bu okulun güvenliğini etkilemekte.
80.	Ülkede yaşayan insanların bireysel değerleri bu okulun güvenliğini etkilemekte.
81.	Ülkenin gelenek ve görenekleri bu okulun güvenliğini etkilemekte.
82.	Okula ilişkin ön yargılar bu okulun güvenliğini etkilemekte
83.	Ülkede kalıplaşmış yargılar bu okulun güvenliğini etkilemekte.
84.	Toplumdaki saygı anlayışı bu okulun güvenliğini etkilemekte.
85.	Personeldeki ideolojik farklılıklara saygı bu okulun güvenliğini etkilemekte.

86.	Mezhep çatışmaları bu okulun güvenliğini etkilemekte.
87.	Farklı ırklara saygı bu okulun güvenliğini etkilemekte.
88.	Ülkenin manevi değerleri bu okulun güvenliğini etkilemekte.
89.	Ülkedeki siyasal çalkantılar bu okulun güvenliğini etkilemekte.
90.	Kültür çatışmaları okul güvenliğini etkilemekte.
91.	Ülke genelinde benimsenen din okul güvenliğini etkilemekte.
92.	Değişen teknoloji bu okulun güvenliğini olumsuz etkilemekte.
93.	Bu okulda uyuşturucu vb. maddelerin kullanımı okul güvenliğini etkilemektedir.
94.	Öğrencilerin gelişim dönemindeki geçişler okul güvenliğini olumsuz etkilemektedir.
95.	Terör olayları bu okulun güvenliği etkilemekte.
96.	Gelenek ve göreneklerin zaman içinde değişmesi bu okulun okul güvenliğini etkilemekte.
97.	Zaman içinde okula bakış açısının değişmesi okul güvenliğini olumsuz etkilemekte.
98.	Yaşanan savaşlar bu okulda okul güvenliğini etkilemekte.
99.	Başka ülkelerden ülkemize göç olması bu okulda güvenliği etkilemekte.
100.	Toplumdaki görgü kurallarının değişmesi bu okulda güvenliği etkiliyor.
101.	Ülkedeki siyasal yapı değişiklikleri okul güvenliğini olumsuz etkilemektedir.
102.	Ülkenin ekonomik durumu okul güvenliğini etkilemektedir.
103.	Öğrencinin okul değiştirmesi güvenliği etkilemez.
104.	Öğrencinin öğretmeninin değişmesi okul güvenliğini etkilemez.
105.	Öğrencinin annesinin ölümü okul güvenliğini olumsuz etkilemekte.
106.	Öğrencinin babasının ölümü okul güvenliğini olumsuz etkilemekte.
107.	Ebeveynlerin boşanması okul güvenliğini olumsuz etkilemekte.
108.	İlkokula Yeni başlayan çocuklar okulda tehdit unsurudur.
109.	Ergenlik dönemine giren çocuklar okulda tehdit unsurudur.
110.	Bakanlığın uyguladığı güvenlik politikalarının değişmesi okul güvenliğini etkilemez.
111.	Eğitim sisteminde yaşanan değişiklikler okul güvenliğini etkilemez.
112.	İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin farklı okullarda eğitim görmeye başlaması okul güvenliğini olumlu etkiler.
113.	Öğrencinin öğretmeninin ölmesi okul güvenliğini olumsuz etkiler.

EK-3
EKOLJİK SİSTEM KURAMI TEMELLİ OKUL GÜVENLİĞİ
TASLAK ÖLÇEĞİ

Değerli meslektaşım;
Okuldaki güvenliği tehdit eden faktörleri yakından uzağa doğru ele alan bir ölçme aracı geliştirmektedirim. Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyarak okullarda güvenlik tehdidi oluşturma durumlarına göre işaretleyiniz. Değerlendirmede kendi okulumuzu değil tüm okulları düşünerek değerlendirilelim. **Tehdit düzeyi “0” demek o maddede anlatılan durumu bir tehdit olarak görmediğinizi, tehdit düzeyi “4” demek o maddeyi kesinlikle tehdit olarak gördüğünüzü ifade etmektedir.** Lütfen maddelerin tamamını cevaplayınız. Görüşleriniz araştırma dışında kullanılmayacak, okul güvenliği konusuna da büyük bir katkı sağlayacaktır.
Yardımlarınız için teşekkür ederim.

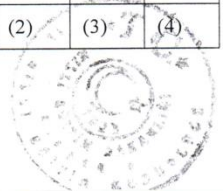
İlyas ASLANTÜRK
Ahi Evran Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz : Kadın () Erkek ()
Branşınız :
Meslekteki Kıdem Süreniz:

Madde No	MADDELER	TEHDİT DÜZEYİ				
		(0) HİÇ	(1) AZ	(2) ORTA	(3) TAM	(4) ÇOK
1.	Okulda riskli davranış sergileyen öğrencilerin varlığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
2.	Kız öğrencilerin sorunları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
3.	Erkek öğrencilerin sorunları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
4.	Öğrencilerin genel ruh sağlığı durumu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
5.	Öğrencilerin genel beden sağlığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
6.	Okuldaki merdivenler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
7.	Koridorlar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
8.	Tuvaletler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
9.	Okuldaki donatım	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
10.	Okul bahçesi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
11.	Okul kantini görevlileri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)

12.	Okul kantini ürünleri					
13.	Okul binasının doğal afetlere dayanıklılığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
14.	Personelin afetlere hazırlık düzeyi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
15.	Öğrencilerin okula erişimi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
16.	Okul servisleri					
17.	Öğrencilerin okul içi ilişkileri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
18.	Kalabalık sınıflar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
19.	Öğrencilerin öğretmenlerle ilişkileri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
20.	Öğrenciler arasındaki çatışmalar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
21.	Okuldaki hırsızlık vakaları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
22.	Okul eşyalarına zarar veren öğrencilerin varlığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
23.	Öğretmenlerin öğrencilere şiddet uygulaması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
24.	Okul yöneticilerinin yetersizliği	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
25.	Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
26.	Öğrenciyi kontrol edebilme	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
27.	Okuldaki nöbet uygulamasındaki ihmaller	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
28.	Rehberlik servisinin önleyici hizmetleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
29.	Rehberlik servisinin müdahale hizmetleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
30.	Rehberlik servisinin iyileştirici hizmetleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
31.	Eğitimci olmayan personelin davranışları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
32.	Öğretmenlerin kararlara katılmama durumu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
33.	Yöneticilerinin personel üzerindeki baskısı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
34.	Okul yönetiminin öğrenciye yaklaşımı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
35.	Öğrencilerin kararlara katılmaması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
36.	Öğrencilerin okul yönetimine güven duymamaları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
37.	Öğretmenler arasındaki anlaşmazlıklar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
38.	Öğretmenler arası rekabet	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
39.	Öğretmenlerin sorumluluk anlayışları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
40.	Öğrenci velileri arasında rekabet	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
41.	Velileri arasındaki çatışmalar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
42.	Yönetici veli iletişimindeki sorunlar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
43.	Velilerin okul yönetimine katılmaması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)

44.	Veli-öğretmen iletişimi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
45.	Veliler ve öğretmenler arasında çatışmalar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
46.	Velilerin çocuklarıyla iletişimi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
47.	Velilerin diğer öğrencilerle ilişkileri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
48.	Velilerin eğitim-öğretime müdahalesi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
49.	Akran zorbalığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
50.	Öğrenciler arası gruplaşmalar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
51.	Öğrenciler arası sosyal etkileşim	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
52.	Öğrencinin okul dışı arkadaşlık ilişkileri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
53.	Velilerin bilinç düzeyi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
54.	Velilerin ekonomik durumu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
55.	Ebeveynlerin meslek türü	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
56.	Ebeveynlerin mesleki sorunları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
57.	Ebeveynler arasındaki geçimsizlik	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
58.	Tek ebeveynli çocuklar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
59.	İdarecilerin iş sağlığı güvenliği konusundaki yetersizlikleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
60.	Öğretmenlerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda yetersizlikleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
61.	Eğitimci olmayan personelin iş sağlığı konusunda yetersizlikleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
62.	Okul denetimlerinin yetersizliği	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
63.	Milli Eğitim Bakanlığının politikaları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
64.	Örtük programlar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
65.	Öğretmen yetiştirme sistemi					
66.	Okullarda cep telefonunun serbest olması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
67.	Bazı TV programlarının içerikleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
68.	Sosyal medyanın bilinçsiz tüketimi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
69.	Okul çevresindeki trafik	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
70.	Okul çevresindeki düzenleme çalışmaları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
71.	Okul çevresindeki emniyet tedbirleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
72.	Okul çevresinde metruk binaların varlığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
73.	Okul çevresinde şüpheli şahısların varlığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
74.	Okul çevresindeki işletmeler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
75.	Toplumun çocuğa verdiği değer	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)

76.	Okul hakkındaki ön yargılar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
77.	Eğitim personelindeki ideolojik takıntılar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
78.	Okuldaki kültürel çatışmalar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
79.	Toplumdaki genel saygı anlayışının zayıflaması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
80.	Görgü kurallarının zayıflaması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
81.	Sosyal duyarsızlaşma	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
82.	Yanlış gelenek ve görenekler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
83.	Ülkedeki kalıplaşmış yargılar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
84.	Ülkedeki siyasal çalkantılar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
85.	Okuldaki öğretmenlerin sıkça değişmesi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
86.	Öğrencilerin okul değiştirmesi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
87.	Okula devamsızlık	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
88.	Öğrencilerin değişim dönemindeki geçişler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
89.	Siber zorbalık	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
90.	Tüketim alışkanlıklarının değişmesi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
91.	Sosyal ilişkilerin değişmesi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
92.	Madde bağımlılığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
93.	İleri teknoloji	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
94.	Ülkedeki ideolojik değişimler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
95.	Terör olayları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
96.	Savaşlar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
97.	İç göç	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
98.	Başka ülkelerden ülkemize olan göç	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
99.	Bireysel silahlanma	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
100.	Devletlerarası ilişkiler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
101.	Küresel çevre sorunları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)

EK-4

EKOLOJİK SİSTEM KURAMI TEMELLİ OKUL GÜVENLİĞİ ÖLÇEĞİ

Değerli meslektaşım;

Bu ölçek okul güvenliğinizi tehdit eden faktörleri yakından uzağa doğru sıralayarak değerlendirmeyi içermektedir. Lütfen ölçekteki her bir maddeyi dikkatlice okuyarak okulunuzda güvenlik tehdidi oluşturan durumların karşına Çarpı (X) işareti koyarak işaretleyiniz. **Tehdit düzeyi "0" demek o maddede anlatılan durumu bir tehdit olarak görmediğinizi, tehdit düzeyi "4" demek o maddeyi kesinlikle tehdit olarak gördüğünüzü ifade etmektedir.**

Lütfen maddelerin tamamını cevaplayınız.

Görüşleriniz araştırma dışında kesinlikle kullanılmayacak, okul güvenliği konusuna büyük bir katkı sağlayacaktır.

Zaman ayırdığınız ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Madde No	MADDELER	OKULU TEHDİT DÜZEYİ				
		(0) HIÇ	(1) AZ	(2) ORTA	(3) ÇOK	(4) TAM
1	Okulda riskli davranış sergileyen öğrencilerin varlığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
2	Kız öğrencilerin sorunları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
3	Erkek öğrencilerin sorunları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
4	Öğrencilerin genel ruh sağlığı durumu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
5	Okuldaki merdivenler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
6	Koridorlar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
7	Tuvaletler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
8	Okuldaki donatım	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
9	Okul Bahçesi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
10	Rehberlik servisinin önleyici hizmetlerinin yetersizliği	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
11	Rehberlik servisinin müdahale hizmetlerinin yetersizliği	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
12	Rehberlik servisinin iyileştirici hizmetlerinin yetersizliği	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
13	Okul binasının doğal afetlere dayanıklılığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
14	Personelin afetlere hazırlık düzeyi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
15	Okul servisleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
16	Kalabalık sınıflar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
17	Öğretmenlerin öğrencilere şiddet uygulaması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
18	Okul yöneticilerinin yetersizliği	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
19	Okuldaki nöbet uygulaması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
20	Eğitimci olmayan personelin davranışları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
21	Öğretmenlerin kararlara katılmama durumu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)

22	Yöneticilerin personel üzerindeki baskısı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
23	Okul yönetiminin öğrenciye yaklaşımı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
24	Öğrencilerin kararlara katılmaması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
25	Öğrencilerin okul yönetimine güven duymamaları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
26	Öğretmenler arası anlaşmazlıklar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
27	Okul çevresindeki işletmeler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
28	Eğitim personelindeki ideolojik takıntılar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
29	Okuldaki kültürel çatışmalar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
30	Velilerin çocuklarıyla iletişimi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
31	Velilerin bilinç düzeyi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
32	Tek ebeveynli çocuklar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
33	Toplumun çocuğa verdiği değer	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
34	Velilerin ekonomik durumu	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
35	Ebeveynlerin meslek türü	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
36	Ebeveynlerin mesleki sorunları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
37	Milli Eğitim Bakanlığı'nın politikaları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
38	Örtük programlar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
39	Öğretmen yetiştirme sistemi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
40	Okullarda cep telefonunun serbest olması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
41	Bazı TV programlarının içerikleri	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
42	Sosyal medyanın bilinçsiz tüketimi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
43	Öğrencilerin gelişim dönemindeki geçişler (ergenlik vb.)	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
44	Toplumdaki genel saygı anlayışının zayıflaması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
45	Görgü kurallarının zayıflaması	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
46	Sosyal duyarsızlaşma	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
47	Yanlış gelenek ve görenekler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
48	Ülkedeki kalıplaşmış yargılar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
49	Öğrencilerin okula erişimi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
50	Okuldaki öğretmenlerin sıkça değişmesi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
51	Öğrencilerin okul değiştirmesi	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
52	Okula devamsızlık	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
53	Madde bağımlılığı	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
54	Ülkedeki ideolojik değişmeler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
55	Terör olayları	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
56	Savaşlar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
57	İç göç	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
58	Başka ülkelerden ülkemize olan göç	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
59	Bireysel silahlanma	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
60	Devletlerarası ilişkiler	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)
61	Küresel sorunlar	(0)	(1)	(2)	(3)	(4)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, Soyadı : İlyas ASLANTÜRK
Doğum Yeri ve Yılı : Mucur, 05.10.1988
Yabancı Dili : İngilizce
e-posta : aslanturk4@hotmail.com

Eğitim Durumu

İlköğretim : Mucur Şehit Astsubay Sedat MERT Cumhuriyet
İlköğretim Okulu
Lise : Mucur Çok Programlı Lisesi
Lisans : Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenli A.B.D.

Mesleki Deneyim

2011 – 2015 : Nevşehir Kozaklı Yassıca İlkokulu Sınıf Öğretmeni
2015 – 2016 : Nevşehir Kozaklı Mehmet Akif Ersoy İlkokulu Müdür
Yardımcılığı
2016 – (Halen) : Nevşehir Kozaklı Sevgi Anaokulu Müdürlüğü